

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.		Velja 8 K na leto.
XXX. letnik.	V Ljubljani, september 1913.	IX. zvezek.

Desetletnica vladarstva sv. Očeta Pija X. (1903—1913.)

Pred desetimi leti smo, veseleč se, da je Cerkev dobila novega višjega pastirja papeža Pija X., z vsem katoliškim svetom goreče prosili, naj Vsemogočni, ki je obilno blagoslovil delovanje škofa in patriarha Jožefa Sarto, s posebnim blagoslovom spremlja Pija X. In sedaj po desetih letih se vsi katoličani Vsemogočnemu iskreno zahvaljujemo, da nam je ohranil sv. očeta, ki je zvest svojemu geslu: Vse prenoviti v Kristusu — s svojimi modrimi reformami tako blagodejno vplival na veselejši razvoj verskega življenja po vsem katoliškem svetu. Koliko neizmernih milosti in dobrot so prejeli katoličani vsled odloka Pija X. o pčgostnem in vsakdanjem sv. obhajilu (»S. Tridentina synodus« z dne 20. dec. 1905). Koliko srečo je prinesel nedolžni mladini papežev ukaz o zgodnjem sv. obhajilu (»Quam singulari« z dne 8. avg. 1910). Kdaj bi se mogli svetemu očetu Piju X. dovolj zahvaliti za njegove okrožnice, s katerimi je branil sveto vero proti zmotam modernistov (zlasti za okrožnico »Pascendi« z dne 8. sept. 1907 in Motuproprio »Sacrorum antistitum« z dne 1. septembra 1910).

Kakor za razvoj verskega življenja sploh, tako je pa delovanje svetega očeta tudi za razvoj cerkvenega govorništvaja velike važnosti. Kot nebeskega zavetnika pridigarjem je postavil sv. oče dne 10. nov. 1909 sv. Janeza Krizostoma. Uspeh priprošnje izbranega zavetnika se je takoj očitno pokazal: priča temu sta med drugim lepo uspela homiletična kongresa v Ravensburgu (l. 1910. pod pokroviteljstvom škofa dr. Kepplerja) in na Dunaju (l. 1911). Nauki pridigarjem v Motuproprio »Sacrorum antistitum« so veliko vplivali, da cerkveni govorniki oznanjujejo božjo besedo z večjo vnemo. Posebno pa je večnolepa Pija X. »Exhortatio ad Clerum«, ki jo je pred svojo zlato mašč, o petletnici svojega papeževanja (4. avg. 1908), poklonil vsem duhovnikom, vzbudila novo gorečnost za svete čednosti med duhovniki in jim pripomogla do

posebne nebeške pomoči in blagoslova pri oznanjevanju svetih resnic.

Pokažimo svojo hvaležnost svetemu očetu zlasti s tem, da večkrat pridigujemo o papeštvu in sv. Cerkvi, da razširjamo pobožnost pogostnega in vsakdanjega sv. obhajila in da goreče molimo za sv. očeta Pija X.: *Dominus conservet eum, et vivificet eum, et beatum faciat eum in terra!*

Al. Stroj.

Pridigar in sveto leto.

Dodatno k razpravi z gorenjim naslovom (Duh. Pastir, l. 1913., str. 289—296), kjer smo govorili o dolžnostih pridigarja v svetem letu in smo označili in deloma objavili pripomočke cerkvenemu govorniku v milostipolnem času svetega leta, moramo z veseljem še naznaniti, da se more večkrat dobiti svetoletni odpustek (seveda brez znanih izrednih ugodnosti: *absolutiones a censuris et a casibus reservatis, commutationes aut dispensationes*, ki se dobé le prvokrat), kakor je razvidno iz nastopnega odloka, ki ga je izdala *Sacra Poenitentiaria apostolica*:

Declaratio circa Iubilaeum.

Proposita nuper est huic sacrae Poenitentiariae quaestio: »An Iubilaeum indictum litteris apostolicis Magni faustique eventus, datis die 8 martii huius anni, pluries acquiri possit, si iniuncta opera repetantur.«

Re mature perpensa, eadem sacra Poenitentiaria, de mandato Ss.mi D. D. Pii Papae X, ad quaesitum propositum respondendum esse decrevit, prout alias, occasione praecedentium iubilaeorum, declaratum est, nempe:

Praedictum Iubilaeum, quoad plenariam indulgentiam, bis aut pluries acquiri posse, iniuncta opera bis aut pluries iterando; semel vero, idest prima tantum vice, quoad ceteros favores, nempe *absolutiones a censuris et a casibus reservatis, commutationes aut dispensationes*.

Datum Romae in sacra Poenitentiaria, die 6 iunii 1913.

S. Card. Vannutelli, Maior Poenitentiarius.

I. Palica, S. P. Secretarius.

(Acta Apostolicae sedis [V. 10], dne 26. jun. 1913, str. 279.)

Sv. Klemen Marija Hofbauer kot cerkveni govornik.¹

Homiletika je začela proučavati tudi razne starejše cerkvene govornike. Na homiletičnih tečajih je vedno eno ali več predavanj o klasičnih cerkvenega govorništva. Na dunajskem homiletičnem tečaju leta 1911. je govoril p. Adolf Innerkofler, C. Ss. R., o sv. Klemenu Hofbauerju kot cerkvenem govorniku.² Hofbauer se imenuje apostol Dunaja in reformator Avstrije v cerkvenem oziru. Njegov vpliv je segal tudi na Kranjsko, saj se je škof Baraga ravno od njega učil gorečnosti in požrtvovalnosti, po katerih čednostih se je kot pridigar in pozneje kot misijonar tako odlikoval. Hofbauerjevo delovanje na prižnici je sicer težko opisati in oceniti, ker se ni ohranila nobena njegova pridiga spisana ali tiskana; navezani smo samo na razne izjave njegovih poslušalcev in učencev, ki so opisali njegovo življenje.

Posel pekovskega pomočnika je opravljal Hofbauer v svoji mladosti, skrbel je ljudem za vsakdanji kruh. Iz pekovskega pomočnika je postal oznanjevalec svete vere in z isto vnemo in marljivostjo je skrbel za dušni kruh — za besedo božjo. Ni bilo menda v onih časih nobenega duhovnika, ki bi bil tolikokrat oznanjeval besedo božjo kot ravno on. Pridiga mu ni bila postransko opravilo, ne, bila mu je sveta in zelo važna reč. Par tednov pred svojo smrtjo, ko je bil že na smrt bolan, je še s težavo šel na prižnico in končal svoje delovanje kot cerkveni govornik s pretresljivimi besedami: »O koliko dobrega bi bil lahko Bog po meni storil, če bi bil vedno sodeloval z njegovo milostjo!« Koderkoli je hodil, povsod je neumorno oznanjeval božjo besedo. V Varšavi je pridigoval kar na cesti; ko je pa dobil cerkev sv. Bena, je pa bil v tej cerkvi celo leto sv. misijon; on in njegovi tovariši so imeli vsak dan po pet govorov. Pregnan iz poljskega kraljestva je deloval nekaj časa po Češkem, Švici in Bavarskem; ponekod se še sedaj pripoveduje, kako lepo je znal govoriti.

Ko je prišel na Dunaj, je mogel v začetku le skrivaj delovati, vendar je kmalu jel ob nedeljah pridigovati bolj priprostemu ljudstvu. Pozneje so mu izročili cerkev sv. Uršule. Ko je nastopil svojo službo, je najprej vprašal, kdaj je ob nedeljah pridiga. Toda odgovorili so mu, da razen ob večjih praznikih ni v tej cerkvi že dolgo let nobene pridige. Toda kaj stori Hofbauer? Ob določeni uri stopi na prižnico in začne govoriti, bilo

¹ Ein österreichischer Reformator. Lebensbild des heil. P. Klemens Maria Hofbauer. Von P. Adolf Innerkofler, C. Ss. R. Druck und Verlag von Friedrich Pustet, Regensburg.

² Objavljeno v knjigi: Erster homiletischer Kurs in Wien 1911. Herausgegeben v. Dr. H. Swoboda. Wien, Heinrich Kirsch 1911.

je malo poslušalcev. Drugo nedeljo jih je bilo že več; kmalu je prišlo toliko ljudi, da so bile cerkvene stene pretesne, večkrat so morali vsled gnječe stati ljudje zunaj na cesti. In med temi so bili ljudje vseh stanov: duhovniki, dijaki, tudi imenitni profesorji in uradniki.

In kako pazljivi so bili ljudje pri njegovih pridigah! Še geniti se ni nihče upal, včasih pa so bili tako ginjeni, da so jim solze prišle v oči in niso mogli zadržati joka. K njegovim pridigam so hodili celo neverni in protestantje in veliko jih je izpreobrnila njegova beseda.

Gotovo si bo vsakdo stavil vprašanje: odkod je bila moč njegove besede, zakaj so ravno njegove pridige rodile toliko dobrih sadov? Retoričnih pripomočkov se je Hofbauer prav malo posluževal. Bil je sicer častitljiva oseba, a njegov nastop vedno le priprosto, njegova zunanost, n. pr. obleka, še bolj priprosta. V glasu, v govoru in akcijah ni bilo nič umetnega, naučenega; akcije so bile sicer živahne, a večkrat proti pravilom retorike, včasih je agiral kar z evangelijsko knjigo. Njegovi učenci so pripovedovali, da niti jezika ni imel popolnoma v oblasti, govoril je tudi v dialektu; pravijo, da klasikov tedanje nemške literature ni nikdar prebiral, še manj učil se od njih sloga, kot drugi sloveči pridigarji njegove dobe. Nikdar ni iskal hvale ali slave, njegov namen je bil samo ta: lomiti ljudstvu božjega kruha. Na prižnici je večkrat pričel svoj govor: »Danes pa bom govoril prav priprosto, da me bo vsak otrok in vsaka ženska lahko razumela, da me ne bo mogel kdo tožiti na sodnji dan, češ, mi te nismo razumeli.«

Ko je stopil na prižnico, je najprej s kratko molitvijo počastil sv. Rešnje Telo. Potem je z močnim in razločnim glasom prebral perikopo nedelje ali praznika in na podlagi dotične perikope se je pričela pridiga. Po kratkem uvodu je jel razlagati tekst za tekstom, pri kakem stavku je postal nekoliko, primerjal dotični nauk z življenjem kristjanov in izvajal iz njega navodila za življenje. Opominjal je poslušalce, naj se ne dajo zapeljati od nauk sveta, ampak naj žive po naukih svetega evangelija, ker Jezus Kristus, ki je prišel prvič kot odrešenik, bo prišel drugič kot oster sodnik. Končal je navadno s kratkim nagovorom na Jezusa ali Marijo, n. pr.: »Jezus, Sin Davidov, usmili se nas!« Govor sicer ni imel nobene razdelitve in celega govora si ni mogel nihče zapomniti; a bil je ta način pridigovanja vendarle koristen in pripraven, zakaj med njegovimi poslušalci so bili različni ljudje, pa vsak je dobil zase primeren nauk in si ga vtisnil v srce. Sistematičnih govorov ni navadno imel, le v zvezi z evangelijem je včasih govoril bolj obširno o smrti, sodbi in drugih resnicah.

Na zunaj se nam zde njegove pridige zelo priproste, nič posebnega. Toda kje tiči moč njegove besede, ki je tako vplivala na srca poslušalcev? Na to nam dobro odgovarja njegov

prijatelj Werner: »Iz njega je govoril Sveti Duh.« Hofbauer je govoril, kakor govori apostol. Vsaka beseda je prišla njemu prav od srca, iz dna njegovega prepričanja, zato je mogla užgati ogenj in ljubezen v dušah poslušalcev. Na Hofbauerju vidimo vse one lastnosti dobrega cerkvenega govornika, katere je označil sv. Pavel v pismu do Timoteja: »Praedica verbum; insta opportune, importune; argue, obsecra, increpa; in omni patientia et doctrina« (2. Tim. 4, 2).

Oznanjal je vedno in povsod le »verbum Dei«, besedo božjo, čisto resnico. Doba, v kateri je deloval sv. Klemen Hofbauer, je bila doba jožefinizma in janzenizma, ki je tako zelo morila pravo religioznost in ubijala katoliško misel. Celó pridiga naj bi služila namenu: vzgojiti dobre državljane, ne pa odločnih katolicánov. Zato so se na prižnici pogosto obravnavale gospodarske, zdravstvene in policijske zadeve. Zaradi tolerančnega patenta se ni smelo nič takega govoriti, kar bi moglo žaliti kakega državljana, zlasti pa je bilo prepovedano poudarjati razloček med katoliškimi in luteranskimi nauki. Zato je ljudstvo le malokdaj slišalo kako pridigo o strogo katoliških dogmah, govorili so večinoma le o nauku Jezusovem, o morali, o humaniteti, tako da pridiga ni mogla žaliti tudi ne racionalista, če bi jo slučajno poslušal.

Kakor Jona v mestu Ninive, tako je nastopil tedaj Hofbauer v mestu Dunaju. On se je drznil zopet oznanjati katoliško resnico; ljudstvo se je kar čudilo, ko je zopet slišalo čisto božjo besedo iz ust svetega moža. On je začel govoriti o skoro pozabljenih resnicah: o zatajevanju, o pokori, o spovedi, o svetem obhajilu, priporočal je sv. rožni venec, branil pravice svete Cerkve in njenega poglavarja in kljub prepovedi razglasil nove odpustke in podeljeval papežev blagoslov s popolnim odpustom. Ni se zmenil za to, ali je bila beseda božja ljudem všeč ali ne, govoril je vedno odkrito, zakaj bil je velik sovražnik vsake laži in hinavščine. Včasih je govoril zelo ostro in oznanjal kazni božje. Ko ga je nekdo opozoril, zakaj da pridiguje tako hudo, je odgovoril: »Žalibog je treba tako pridigovati, ker je vera tako propadla. Na prižnici je treba orehe z drevesa klatiti, v spovednici pa jih s krotkostjo pobirati.«

Tudi »argue, obsecra, increpa« je bilo pri njem v navadi, toda nikdar ni koča s tem razžalil, zakaj vedeli so, da pride vsaka beseda iz duše, ki želi le dobro. Prišel je nekoč k pridigi mladenič, ki se je smejal njegovim besedam. Hofbauer mu zakliče: »Le smejaj se! Kdor se nazadnje smeje, ta se najbolje smeje.« In mladenič se je izpreobrnil in postal dober kristjan.

Iz njega je v resnici govoril Sveti Duh, neka nevidna moč. Videlo se mu je že na obrazu, kako mu gori srce za Boga in sv. Cerkev, videlo se je, da je trdno prepričan o vsem, kar govori, večkrat se je njegov obraz svetil kakor serafu. Pri njem je prihajalo vse iz prepričanja, vse je bilo resnično, nič umet-

nega. Akcij ni delal veliko, a vsaka je bila izraz njegovega prepričanja. Neki očividec je videl nekoč, kako je na prižnici pri besedah: »Beseda je meso postala,« zamahnil z roko od leve proti desni, in to je napravilo nanj tolik vtis, da se je še čez petdeset let živo spominjal tega prizora in pravil, da mu je od tedaj izginil vsak dvom o božji naravi Jezusovi. Večkrat je vzkliknil med pridigo: »O Jezus, ljubitelj duš, usmili se nas,« kar mu je narekovalo njegovo goreče srce, in vse to je napravilo na ljudi velikansk vtis. Še dolgo let so bili ljudem posamezni stavki njegovih pridig v spominu. Iz nje je govorila magnetična moč, ki je duše obvladala in ki se ji ni mogel nihče ustaviti. Govoril je tako prepričevalno o ljubezni do Boga, do svete Cerkve, da se je mnogih krivovercev kar polastilo hrepenenje biti otrok sv. Cerkve, in mlačni katoličani so se zopet ogreli za krščansko življenje. Trumoma so prihajali v njegovo spovednico in izpreobrnil je najbolj zakrknjene grešnike.

Hofbauer pa je sejal božjo besedo tudi »in omni patientia et doctrina«. Veliko je moral potrpeti s svojimi poslušalci, še več pa pretrpeti od svojih nasprotnikov. »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh in zemlja ti bo trnje in osat rodila,« te besede veljajo tudi sejavcu božje besede. Že Kristus je bil križan zavoljo svojega evangelija in učenec ni nad učenikom. Tudi v življenju sv. Klemena Hofbauerja vidimo preganjanje in križanje. V Varšavi je moral zavoljo svojih govorov v ječo, nato v preganstvo in iz njegove cerkve so naredili muzej. Skrivne družbe prostozidarjev in iluminatov in janzenistična duhovščina so mu ovirale povsod njegovo delo in ga preganjale po svetu.

Tudi na Dunaju je kmalu prišla prepoved od jožefinistične birokracije, da ne sme več pridigati. Solze so se mu brale v očeh, ko je v nedeljo stopil na prižnico, vzel je v roke knjigo, prebral evangelij in nato dejal: »Danes vam ne morem govoriti. Moram biti pokoren odloku; toda pri sveti maši bom prosil Svetega Duha, naj vam on sam pove, kar sem jaz mislil govoriti.« Ko je ljudstvo slišalo te besede, se je čulo glasno ihtenje in jokanje po cerkvi in drugo nedeljo je že zopet smel govoriti. Kljub vednemu preganjanju je vztrajal na svojem mestu kot pastir pri svoji čredi, kot vojak na straži. Vedel je, da se bori za božjo stvar, za kraljestvo božje, zaupal je v Boga, ki obrača vse na dobro.

Zanimivo je tudi, kako se je on pripravljaj na pridigo. Dobro je sicer poznal sv. pismo, cerkvene očete, rimski katekizem in dogmatiko, toda bližnja priprava je bila prav priprosta, in knjiga, iz katere se je učil, mu je bila križani Zveličar. Parokrat med tednom si je dal prebrati evangelij ali list naslednje nedelje in o tem je klečé meditiral ob prostem času. Neki Pajalič, duhovnik z otoka Krka, je občeval večkrat z njim in nekoč ga je Hofbauer vprašal: »Ali veste, kako se dobro pridiga?« In pri teh besedah je z roko pokazal na kolena, češ, da se z molit-

vijo in meditacijo najbolje pripravlja na pridigo. Včasih je bilo na predvečer veliko ljudi v sobi, a treba je bilo še nekoliko se pripraviti. In kaj stori Hofbauer? Z robcem si zakrije obraz in glavo, sede v kot in čez četrto ure je bil pripravljen na pridigo. Njegova priprava je bila molitev, od zgoraj je iskal pomoči in božjega blagoslova, vedel je, da je govornik le orodje Svetega Duha; zato je pa govoril iz njega Sveti Duh, milost božja je dajala moč njegovi besedi, da je seme božje besede padlo na rodovitna tla, vzkalilo in rodilo stoteri sad; zakaj »ne ta, ki sadi, ki priliva, je kaj, ampak ki rast daje, in to je Bog.«

Fr. Hočevar.

Križ in Cerkev.¹

II.

Cerkev je bila rojena, živi, dela in trpi v znamenju svetega križa. Kadar in kjer je ponižan sveti križ, je ponižana tudi Cerkev, in kolikorkrat je povišan sveti križ, tolikokrat je povišana tudi Cerkev. Ker je Kristus svet na križu premagal, je nepremagljiva tudi Cerkev. Kadar mora Cerkev prebiti težke čase, tedaj ji troedini Bog vedno obudi velike može, ki s svojim svetim življenjem in prepričevalnim nastopom branijo stvar božjo in požive in navduše omahujoče vernike. Cerkvena zgodovina nam pove, da je bil tem velikim možem ravno sveti križ znamenje boja in zmage, slave in časti. In kdor ljubi križ Gospodov, nima več daleč do njegove matere Marije. Saj stoji pod križem tudi Marija. Torej najdemo v teh vzornih učencih svetega križa združeno tudi češčenje Matere božje. Poglejmo v zgodovino dveh velikih mož, dveh slavnih papežev, ki sta morala videti posebno ponižanje, pa sta mogla gledati tudi posebno povišanje naše matere svete katoške Cerkve.

To sta bila Pij V. in Pij IX.

1. Papež Pij V. je imel na svoji pisalni mizi vedno podobo Križanega, nad katero je stal napis: »Daleč bodi od mene, da bi se ponašal v čem drugem, kakor v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa.« Vsak večer je molil molitev svetega rožnega venca skupno s svojim dvorom. Kadar je le predolgo molil, kakor zamaknjen, — le dolga siva brada se je včasih zganila v molitvi, — tedaj so vedeli, da gre Piju za veliko prošnjo ali

¹ Glej »Duhovni Pastir«, 1913, str. 390, kjer je I. govor za letošnje proslavo svetega križa. Pričujoči je zlasti primeren za praznik povišanja svetega križa.

zahvalo Materi božji. Pogostokrat je v važnih zadevah trumoma zbiral ljudstvo v cerkvi sv. Petra, da je glasno molilo molitev svetega rožnega venca.

Kdo bi mislil, kako zaslužen je ta mož tudi za našo Avstrijo. Kot Avstrijci smo dolžni počastiti njegov spomin; toliko bolj, ker je poteklo 200 let, odkar je bil Pij V. prištet med svetnike. Ko je on vladal na Petrovem prestolu, je pretela naši domovini dvojna nevarnost. Od zahoda luteranska povodenj, od vzhoda turška nasilnost.

Zoper luteransko povodenj je poslal Pij V. na Nemško svojega zvestega kardinala Komendona, ki je cesarja Maksimilijana utrdil v pravi veri in tako zajezil protestantovsko povodenj čez Avstrijo.

Zoper turško nevarnost se je papež zvezal z Benečani in Španci. Nepozaben ostane dan 7. oktobra 1571, ko se je Pijevo združeno brodovje pri Lepantu spustilo v boj s sovražnikom krščanstva. Turško brodovje je bilo dvakrat večje. A to pot ni zmagala telesna sila, marveč duhovna moč: Pomoč Marijina v znamenju svetega križa. Pij V. je dal načelniku svojega brodovja, Ivanu Avstrijskemu, blagoslovljeno zastavo s podobo Križanega, z napisom: »V tem znamenju boš zmagal.« Admiral Ivan je razvil zastavo in vnel bojevnike, ki so po prejetih svetih zakramentih poklekli in molili pred podobo Križanega. Molitev je bila uslišana. Zjutraj na kolenih, zvečer na polju zmage. Nihče se ni zmage bolj veselil kakor Pij V. »Prenehajmo z delom,« je ob veseli vesti dejal kardinalom, »in zahvalimo se za zmago!« Lavretanskim litanijam je pristavil klic: »Pomoč kristjanov, prosi za nas.«

Poslej mu je bil sveti križ še ljubši. Kadar je prišel ali odšel iz sobe, je poljubil sveti križ. Svoje zmage nad krščanskim sovražnikom pa ni mogel izrabiti. Ko bi bil to dosegel, bi bil položaj Evrope na Balkanu danes mnogo drugačen. A Pija je prehitela smrt. Pokopali so ga v cerkvi Marije Snežnice. Na dan njegovega godu je izpostavljena steklena krsta z njegovim truplom v javno češčenje. Na polstrohneli glavi se še jako dobro vidi njegova značilna dolga gosta brada. Svetnik je ogrnjen z rdečim plaščem in glava je zašgrnjena z belim pajčolanom. Tako počiva sv. papež Pij V., ki je živel in končal svoje življenje v znamenju svetega križa.

2. Na grobu Pija V. se je navduševal za svoje veliko in težko delo Pij IX. Malo papežev bi mogli naštet, katerih vlada je bila tolike važnosti, kakor vlada Pija IX. Bil je pa tudi skoziinskozi primeren mož, ki ga je mogel Kristus v pretežkih časih postaviti za vrhovnega pastirja svoji čredi. Biti je moral svetnik, na katerem tudi strogo oko sovražnikovo ni moglo najti nobene napake; mož poln žive vere, ki ni pustil iztrgati sveti Cerkvi ne ene svetinje iz davnih apostolskih časov.

Pij IX. je cenil in ljubil sveti križ. S križem je bil združen od svoje zgodnje mladosti do visoke starosti, do groba, kjer se blesti sveti križ z napisom: »Ossa et cineres Pii papae noni. Orate pro eo.« Da se prepričamo o tem, le par pôtez iz njegovega življenja. Rojen je bil v majniku leta 1792. Pri sv. krstu so mu dali ime: Janez Marija, imeni onih dveh oseb, ki sta stali pod križem. Njegova pobožna mati se je nekoč vrgla pred podobo žalostne Matere božje in je dvignila malega Janeza in prosila: »Ti, ki si sprejela njegovega patrona, učenca ljubezni, za svojega otroka, sprejmi ga. Tebi ga posvetim, tebi ga izročim.« Tako se je otrok že v materinem naročju učil ljubiti žalostno Mater božjo in sveti križ. Od matere se je tudi navzel spoštovanja in ljubezni do svete Cerkve in njenega poglavarja. Ljubiti Cerkev in spoštovati papeža, moliti zanj in za Cerkev, je najboljšo, kar moremo skleniti in storiti v tem jubilejnem letu. Mati Pija IX. je vsako jutro in vsak večer skupno molila z otroki in vedno pridejala še en očenaš za sv. očeta.

Nekega večera leta 1799. je s solzami pripovedovala otrokom, kaj se je zgodilo sv. očetu. »Francozi so ujeli našega papeža Pija VI. in so ga vlekli na Francosko. Molimo zanj še z večjo gorečnostjo.« Mali, komaj sedemletni sin Janez, se je zjokal in pokleknil k molitvi. Po končani molitvi je prašal mater, kako je to, da Bog pusti, da z njegovim namestnikom tako grdo ravna. »Ker je namestnik Križanega,« je odgovorila mati, »mora veliko trpeti.« »Potem pa molimo, da jih Bog kaznuje,« je svetoval otrok. »Bog ne daj, moj otrok!« ga je zavrnila pobožna mati. »Nikoli ne smemo moliti, da bi Bog koga kaznoval. Kaj je storil Kristus na križu? Molil je za svoje sovražnike. Molimo zanje še mi, ne, da jih Bog kaznuje, ampak, da jih razsvetli.« Vsi so pokleknili in molili.

Takrat mali deček niti slutiti ni mogel, da bo moral enkrat lep del svojega življenja kot namestnik Kristusov trpeti od njegovih sovražnikov. Ko je Janez Marija Mastai Ferretti — tako je bilo njegovo popolno ime — odrasel, se je hotel posvetiti vojaškemu stanu. Pri neki igri je padel v hladno jezero in ni bil več pri tisti moči, da bi postal vojak. Sklenil je, da postane mašnik. Takrat so bili za Cerkev viharni časi.

Papež Pij VII. je bil v ječi na Francoskem. A božja previdnost se je zmaščevala nad njegovim preganjalcem, oholim Napoleonom. V istem gradu Fonteneblo, kjer je ujel papeža, je moral pozneje podpisati svojo odpoved cesarskemu prestolu. Pij VII. pa se je zmagoslavno vračal v Rim. Na tem potu ga je spremljal tudi dvaindvajsetletni bogoslovec Janez Marija Ferretti. To je bilo 24. majnika 1814. Pij VII. ga je hotel posvetiti v mašnika, a mladi in nadepolni bogoslovec je nenadoma obolel. Izginil je iz Rima in pribežal v Loreto. Pri Mariji si je izprosil zdravja, tako trdnega, da posihmal do svoje visoke starosti 86

let ni bil nikoli več resno bolan. Ko je torej ozdravel, je postal duhovnik. Leta so naglo bežala. Postal je škof, nadškof, kardinal, papež, čeprav je bil tedaj, 16. junija 1846, eden izmed najmlajših kardinalov.

Ste radovedni, kako je Pij IX. nastopil svoj prestol? Takole. Pod potokom solzâ se je hotel zgruditi, ko so mu naznanili, da je on izvoljen. Ko so ga vprašali: »Ali sprejmeš izvolitev?« je pogledal na podobo svetega križa. In zroč na križ je dejal: »Gospod, poglej svojega nevrednega služabnika. Zgodi se tvoja volja.« Na križ se je ozrl in v tem znamenju je zmaгал. Bil je prvi papež za Petrom, ki je sedel na prestolu petindvajset let in še čez (31 let). V letih papeževega vladanja je doslej še vse prekosil in težko, da ga kdo prekosi.

V hvaležnem spominu na Pija VII. — en papež Pij z imenom Pij VIII. je bil med tem še vmes — se je imenoval Pij IX.

Ko se je na dan svojega kronanja med glasnimi pozdravi neštevilnega ljudstva peljal v svojo palačo, se je obrnil k svojemu spremljevalcu v vozu in mu dejal: »Oggi comincia la persecuzione.« (Danes se prične preganjanje.) Vedel je, da mora za cvetno nedeljo priti veliki petek. In ta veliki petek res ni izostal. Svet ga je preganjal, dvakrat je moral bežati iz Rima, a Bog je Pija IX. blagoslavljal, Marija je čuvala svojega varovanca na papeževem prestolu. Piju IX. je bilo dano, da je katoliškemu svetu proglasil versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju. To delo Marijinega papeža ostane za večne čase najlepši biser v kroni njegovega zveličanja.

Življenje dveh velikih papežev Pija V. in Pija IX. nas uči spoštovati in ljubiti križ in Cerkev. Trdno stojmo s Cerkvijo pod križem. Odkod to, da je med nami katoličani včasih in ponekod toliko strahu in bojazni? Ta nevarna bolezen bojazljivost je razširjena po delavnicah in tovarnah, po šolah in pisarnah, po uredništvih in kasarnah in še marsikje. Strah pred katoliško mislijo, strah pred katoliško vero, strah pred časopisjem, strah pred javnim mnenjem, ta strah je kriv mnogo hudega, kar se zgodi na svetu.

Odkod ta strah? Padla je samozavest katoliške moči. In zakaj je padla? Ker je padlo zaupanje in prepričanje v edinozveličavno znamenje svetega križa, ker je padlo prepričanje v edinozveličavno sveto Cerkev. Katoliška Cerkev je stala in bo stala v znamenju svetega križa do konca dni. Kdor hoče imeti prihodnost, naj jo čaka s Cerkvijo pod križem, ali pa prihodnosti sploh ne pričaka. Križ in Cerkev in zmaగా bo naša. Amen.

Dr. Alojzij Merhar.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih.

O ponižnosti in potrpežljivosti.

Prosim vas . . . v gospodu, da spodobno živite po poklicu, h kateremu ste poklicani, z vso ponižnostjo in krotkostjo, s potrpežljivostjo prenašajte drug drugega v ljubezni. Efež. 4, 1.

Človek, ki hoče začeti novo, sveto in pravično življenje, je podoben možu, ki hoče visoko hišo sezidati. Takemu pravi sv. Avguštin: »Ako hočeš biti velik, začni z majhnim. Ako name-ravaš sezidati visoko poslopje, misli najprej na podlago, ki je p o n i ž n o s t« (Serm. 69. n. 2). Predvsem je potrebna ponižnost.

To pa še ni dovolj! Že v sv. pismu starega zakona je zapi-sano: »Ko stopiš v službo božjo . . . pripravi svojo dušo za skušnjavo« (Sirah 2, 1). Človek, ki hoče Bogu služiti, zadene kmalu na razne težave in skušnjave. Da vse to preмага, mu je potrebna p o t r p e ž l j i v o s t. Potrpežljivost je tista moč, ki vse preмага.

Sv. ponižnost in sv. potrpežljivost sta silno potrebni čed-nosti za vsakega kristjana. Brez teh čednosti ni mogoče krščan-sko življenje. O teh dveh prevažnih čednostih vam hočem danes govoriti.

I. Ponižen je le tisti, ki se sam sebe natančno spozna in vsled tega samega sebe malo ceni. Tako nas uči sv. Bernard (Tract. de gradibus humil. et superb. cap. 1. n. 2). Kdor hoče biti resnično ponižen, mora spoznati, da ni sam od sebe nič, da je vse, kar ima, od Boga. Vsled tega spoznanja se sam sebe malo šteje, ker pripisuje vse Bogu, kakor je v resnici vse dobro le od Boga. Takole nam kliče sv. Pavel: »Ako kdo o sebi meni, da je kaj, ker ni nič, sam sebe zapeljuje« (Gal. 6, 3). Na drugem mestu pravi sv. Pa-vel: »Kaj pa imaš, česar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?« (I. Kor. 4, 7).

To je za vsakega človeka najdragocenejše in najvažnejše spoznanje. Kdor si pridobi to spoznanje, najde velik zaklad, najde dragocen biser, ki presega vse drugo, kar ima. Človeku, ki je ponižen, ni treba nobenega drugega lišpa. Največji lišp, ki ga najbolj priporoča, je sveta ponižnost.

Prigodi se večkrat, da razgrne kak trgovec na trgu razne lišpe, n. pr. zlate prstane, krasne uhane, zlate verižice in umetno kovane igle. Brž se nabere okrog njega množica deklet, ki začnejo kupovati razne reči za lase in ušesa, za vrat in za prste itd. Malokatera pa pomisli, da je najlepši lišp za vsako

dekle, za vsakega mladeniča in sploh za vsakega človeka s v. p o n i ž n o s t , ki je pa ni treba kupovati z denarjem.

Sv. Bernard pravi, da zahteva od nas pravičnost, da smo ponižni. Kdor ni ponižen, ni pravičen niti nasproti Bogu niti nasproti bližnjemu. Kdor je prevzetan, dela krivico Bogu, ker ga ne pripoznava kot vsemogočnega Stvarnika in ker mu ne daje časti in hvale, ki mu tiče. Prevzetnež pa dela krivico tudi svojemu bližnjemu, ker ga ne pripoznava kot enakovredno stvar božjo, ampak se razžaljivo čezenj povišuje in ga zaničuje. Tako je vsaka prevzetnost krivica bodisi proti Bogu ali proti bližnjemu; obenem pa je tudi laž, ker kdor krivico dela, tudi laže, ker bi bil rad nekaj, kar ni.

Po nauku svete vere smo dovolj ponižni, ako smo p o k o r n i v i š j i m , t. j. Bogu in predstojnikom, in ako se ne p o v z d i g u j e m o n a d t e , k i s o n a m e n a k i . To je pravično in zato se ta ponižnost od nas strogo zahteva. Višja stopnja ponižnosti, ki se pa strogo od nas ne zahteva, je, da se radi pokorimo tudi tem, ki so nam enaki, in še višja stopnja je, ako se radi pokorimo celo tem, ki so manjši kot mi. Kristus je svetoval — ne zapovedal — tudi to poslednjo stopnjo, in sicer po pravici, ker je večkrat naš bližnji, o katerem mislimo, da je manjši kot mi, v mnogih ozirih veliko boljši kot mi. Rekel je: »Kadar si povabljen na ženitnino, ne sedaj na prvo mesto . . . Pojdi in sedi na poslednje mesto . . . Zakaj vsak, kateri se povišuje, bo ponižan in kdor se ponižuje, bo povišan« (Luk. 14). Kristus sam je bil pokoren tistim, ki so bili manjši kot on, t. j. Mariji in Jožefu. O njem pravi sv. Pavel še več: »On je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca nase vzel . . . Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smrti, do smrti na križu« (Filip. 2, 7). Kristus je torej še več storil, kakor je nam svetoval. Zato mu pravimo Jagnje božje. Jagnjice vse potrpi molče, čeprav je pri striženju urežejo. Tudi, ko je koljejo, molči. Tako je Kristus vse molče potrpel. O neki priliki je takole učil: »Vzemite moj jarem nase in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen in boste pokoj našli svojim dušam. Moj jarem je namreč sladek in moje breme je lahko« (Mat. 11, 29).

Vprašanje je, zakaj je Jezus tako zelo priporočal ponižnost in zakaj je hotel biti imenovan Jagnje božje? Na to vprašanje nam odgovarjajo sv. očetje: sv. Avguštin, sv. Krizostom, sv. Bernard in drugi, ki pravijo, da je sv. ponižnost podlaga za vse čednosti. Kakor ne more hiša stati brez podlage, ne more tudi nobena čednost uspevati brez ponižnosti. Krščansko življenje je podobno poslopju. Čim višje je poslopje, tem globočja in tem trdnjša mora biti podlaga. Tako mora biti tudi človek tembolj ponižen, čim višjo stopnjo svetosti hoče doseči. Sv. Krizo-

stom pravi: »Svojim dobrim delom moramo za podlago in za vznožje postaviti ponižnost, ako hočemo potem varno graditi svete čednosti. Čednost je nemogoča, ako ni združena s ponižnostjo. Kdor postavi to podlago dobro, zida potem lahko visoko, kolikor hoče.« (Hom. XXXV. in Gen.)

II. Ako pa hočemo, da bo naše versko življenje trdno ostalo, ni dovolj sv. ponižnost. Ponižnost je le podlaga. Izkušnja pa uči in sv. pismo to potrjuje, da mora človek, ki hoče Bogu služiti in pošteno živeti, premagovati razne skušnjave in težave. Da vse to preмага, potrebna mu je m o č, ki se imenuje sv. p o t r p e ž l j i v o s t. Hiša, ki nima trdnih zidov, ne more stati, čeprav bi imela trdno podlago. Kar so pri hiši trdni in močni zidovi, to je pri verskem življenju slehernega človeka potrpežljivost. Ako bi tudi vse druge čednosti imeli, ko bi pa sv. potrpežljivosti ne imeli, bi naša pobožnost malo veljala. Ob vsaki skušnjavi bi se nam vse podrlo, da bi morali znova zidati. Sv. potrpežljivost je močno zidovje, ki drži pokoncu poslopje našega verskega življenja.

Poznam jih mnogo in tudi vi jih prav gotovo mnogo poznate, ki so ponižni in pobožni, ki radi molijo in sv. zakramente prejemajo, pa še rajši razsajajo in razbijajo, da jih ni mogoče krotiti. Kolikokrat slišimo o kaki osebi: »Vsak dan hodi k spovedi in k obhajilu, doma je pa hudobna, da nam je gorje!« Glejte, taki nimajo sv. potrpežljivosti. Pobožnosti in ponižnosti imajo še preveč, da včasih še druge reči zanemarjajo, a potrpežljivosti imajo premalo. Zato se jezijo, razsajajo in divjajo.

Iz tega je razvidno, da se človek ne more brzdati, da ne more ohraniti svoje duše v milosti božji, ako nima potrpežljivosti. Zato je rekel Kristus: »V svoji potrpežljivosti boste ohranili svoje duše« (Luk. 21, 19). Kristus nas je tudi primerjal dobremu semenu in dobremu drevesu, katero obrodí sad v potrpljenju. Dobrega sadu ne moremo obroditi brez potrpežljivosti.

Sv. očetje uče, da je najkrajša pot do zveličanja m u č e n i š k a s m r t. Drugi pa, katerim ni dana milost mučeniške smrti, morajo skrbeti, da si vsaj z m u č e n i š k i m ž i v l j e n j e m, t. j. s potrpežljivostjo v nadlogah zaslužijo nebeško kraljestvo. To milost dobi od Boga lahko vsakdo, ako jo le hoče imeti. V Dejanju apostolov beremo, da sta sv. Pavel in sv. Barnaba povsod, koder sta hodila, opominjala kristjane, da naj bodo stanoviti v veri, ker da moramo p o m n o g i h n a d l o g a h i t i v b o ž j e k r a l j e s t v o (Dej. ap. 14, 24). V pismu do Hebrejcev nam kliče sv. Pavel: »Potrpežljivost vam je potrebna, da božjo voljo izpolnite in dosežete obljubo« (Heb. 10, 36).

Vsak človek naj bo torej v svojem življenju in delovanju mučenik. Le v potrpežljivosti bomo obilo dobrih sadov obrodili. Zgled največje potrpežljivosti so nam dali apostoli, ki niso le mirno prenašali vseh preganjanj in nasprotstev,

ki niso bili le pripravljene zavoljo Boga vse pretrpeti, ampak so se preganjanj in nasprotstev celo veselili, kakor beremo v Dejanju apostolov: »Oni so šli veseli spred zboru, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje trpeti« (5, 41). Tak zgled nam dajejo tudi vsi svetniki in svetnice. S potrpežljivostjo so rešili svoje duše in se zveličali.

Sv. Avguštin pravi: »Kako visoko hočemo svojo hišo sezidati? Kako visočino bi radi dosegli? Povedati hočem hitro: Prišli bi radi do samega obličja božjega!« (Serm. 10. de Verbis Domini.) Naš namen je torej priti do samega obličja božjega! Visočina, ki jo hočemo doseči, je neskončna. Prav zato pa je potrebno, da postavimo trdno podlago, ki je ponižnost, in da skrbimo za trdnost zidovja, t. j. za stanovitno potrpežljivost. Zato nam kliče v današnjem berilu sv. Pavel: »Prosim vas... v gospodu, da spodobno živite po poklicu, h kateremu ste poklicani, z vso ponižnostjo in krotkostjo, s potrpežljivostjo prenašajte drug drugega v ljubezni. Amen.

Dr. Egidij.

Praznik rojstva bl. Device Marije.

Marijin rod — zgled vsem rodovom.

Jakob pa je rodil Jožefa, moža Marije, iz katere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus. Mat. 1, 16.

Slišali ste sv. evangelij, ki se vsako leto današnji dan ponavlja, da je Abraham rodil Izaka, Izak pa rodil Jakoba, Jakob pa rodil Judo in tako dalje do sv. Jožefa in Marije, prečiste Device. Ali ste, kristjani, kdaj premislili ta sv. evangelij? Zdelo se vam je morda celo smešno, ko se tako ponavljajo besede v tem evangeliju. Toda, če dobro premislite, najdete v tem evangeliju veliko skrivnost. Popisuje se rod Abrahama do Jezusa Kristusa. Ali veste, kdaj je živel oče Abraham? Po približni štetvi je Abraham živel okolu 2200 let pred Kristusom. Nad 2200 let se je torej vzdrževal njegov rod, njegova družina in njegovo družinsko ime. Abrahamovi mlajši so si zvesto zaptsavali rodove ter se jih spominjali ob vseh priložnostih.

Oglejmo si nekoliko to sveto družino in primerjajmo jo z našimi družinami! Zgodovina te svete družine nam daje krasne nauke za življenje.

1. Abrahamov rod se je vzdrževal nad 2200 let in nad 2200 let se je vzdrževalo to družinsko ime. Še po 2200 letih so se mlajši spominjali svojega očaka Abrahama. Zdaj pa poglej, dragi kristjan, v svojo družino. Ti morda še veš, kako se je klical tvoj stari oče, toda skoraj gotovo ne veš, kako so se klicali njegovi starši. Da to izveš, moraš že iti k dušnemu pastirju, da pregleda krstne in druge knjige, v katerih so vsa ta imena zapisana. Toda tudi te knjige niso bogvedi kako stare. Imamo prav redke cerkve, katerih knjige bi segale čez 15. stoletje. Kar sega čez 15. stoletje, je glede naših družin vse v meglo zavito. Ti tudi prav nič ne veš, kako se je godilo tvojim prednikom in kako so živeli. Zgodovina tvoje hiše ti je povsem neznana. Nič ne veš, kako je bilo v njej pred sto leti, še manj, kako je bilo v njej pred dvesto leti. Vse to te skoraj nič ne zanima. Naše družine in naše hiše naglo razpadajo in nihče se ne spominja prednikov. Kjer prebivaš sedaj ti, je bil morda še pred nekaj leti drug rod z drugim imenom. Hišo, ki so jo tvoji predniki imeli, so morda na dražbi prodali, da se moraš ti potikati po tujih hišah in po tujih posestvih.

Nekateri se tako malo menijo za svojo družino in za svoje prednike, da zatajijo celo materni jezik in začnejo celo zasramovati svoj narod. Taki nočejo navadno nič vedeti o svojih starših, ker se jih sramujejo. Da je v takih hišah lepo krščansko življenje skoraj nemogoče, je razumljivo. Vse drugače je bilo v rodu Abrahamovem, katerega potomci se v evangeliju naštevajo do Marije Device in sv. Jožefa. Kako nežna je bila njih ljubezen do lastnega naroda, nam pričajo psalmi Davidovi, v katerih je govor o izraelskem narodu. O tem nam priča tudi slavospev: Magnificat Marije Device, ki ga je pela, ko jo je sorodnica Elizabeta pozdravila kot Mater božjo. Rekla je: »Moja duša poveljuje Gospoda . . . Sprejel je Izraela, svojega služabnika, in se je spomnil svojega usmiljenja, kakor je obljubil našim očakom, Abrahamu in njegovemu zarodu na vekomaj.« Marija je ljubila svoj narod in se veselila njegove sreče in njegovega povišanja. Prav tako beremo tudi o drugih, ki so bili iz tega rodu. Ko je Abraham iskal neveste za svojega sina Izaka, je poslal hlapca Eliezerja v mesto Haran, kjer je živel njegov brat Nahor. Ni iskal neveste med drugimi narodi, ampak med svojim rodom. Ko je prišel hlapec Eliezer v Haran, ustavil se je pri nekem studentu in takole molil: »Gospod, Bog mojega gospodarja Abrahama, stoj mi danes na strani in izkaži milost mojemu gospodarju. Glej, hčere tega mesta bodo hodile vode zajemat. Prosil jih bom, da bi mi dale piti. Ako katera deklica na to mojo prošnjo poreče: »Pij in tudi tvoje kamele bom napojila«; bom po tem spoznal, da si jo ti, o Gospod, namenil svojemu služabniku Izaku.« Ni bil še te molitve izgovoril, glej, že pride Rebeka, modra, pobožna in lepa devica. Hlapec Eliezer ji reče:

»Daj mi nekoliko vode piti iz vrčal« Modra in postrežljiva Rebeka pa odgovori: »Ne samo tebi, tudi tvojim kamelam bom zajela vode, dokler se vse ne napijejo.« Ko mu je potem povedala, da je hči Batuela, Nahorjevega sina, je šel z njo in je prosil očeta, naj bi jo dal Izaku za ženo, kar se je tudi zgodilo. Ta modra Rebeka je izmed prednikov Marije Device in sv. Jožefa. Imamo še veliko drugih zgledov iz sv. pisma, ki pričajo, kako so se v tem rodu med seboj ljubili.

2. Vzroki, da je Abrahamov rod skozi tisočletja trdno stal, so razni. Poglavitni vzrok je bil pač ta, da je Bog obljubil, da bo iz njegovega rodu prišel Zveličar, v katerem bodo blagoslovljeni vsi narodi celega sveta. Drugi vzrok pa je bila bogaboječnost te družine. V njej je bil strah božji, zato so zvesto izpolnjevali božje zapovedi, zlasti prvo zapoved, v kateri je rečeno: »Jaz sem Gospod, tvoj Bog... Ne imej tujih bogov zraven mene... Ne moli jih in ne časti jih, zakaj jaz sem Gospod, tvoj Bog, močen, goreč Bog, ki pokorim hudobijo očetov nad sinovi do tretjega in četrtega rodu nad njimi, ki me sovražijo, in izkazujem milost do tisočega rodu tistim, ki me ljubijo in izpolnjujejo moje zapovedi« (II. Moz. 20). V tej sveti družini so dalje zvesto izpolnjevali četrto božjo zapoved, ki se glasi: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji!« Izpolnjevali so zvesto tudi tretjo božjo zapoved, katero je Bog izraelskemu ljudstvu takole govoril: »Posvečuj sobotni dan..., ker je Bog sedmi dan blagoslovil in ga posvetil« (II. Mcz. 20). Imamo sto in sto zgledov iz sv. pisma, ki dokazujejo, kako vestno in natančno je ta sveta družina izpolnjevala vse božje zapovedi in zlasti te, od katerih sta odvisna božji blagoslov in božje posvečenje. Zato veljajo o tej sveti družini po pravici besede, ki jih beremo v prvem psalmu: »Blagor človeku..., kateri ljubi postavo Gospodovo ter jo noč in dan premišljuje. Enak je drevesu, ki je zasajen ob potokih in daje sad ob svojem času, njegovo perje ne odleta in vse, kar koli počenja, mu gre po sreči.« Drevo te družine je visoko zrastle in obrodilo stoteri sad. Iz najvišje veje, ki je bila Marija Devica, je pognal cvet, iz katerega se je razvil nebeški sad: Gospod Jezus Kristus.

Ker je ta družina živela pravično in je pravičnost podlaga miru, zato je bil v tej družini božji mir. Božja ljubezen jih je spajala in hranila v slogi. Ljubili so se med seboj srčno in ogibali se vsakega najmanjšega prepira. Znana je dogodba o Abrahamu in Lotu, med katerima je bilo nastalo majhno nesoglasje. Abraham mu je pa rekel: »Prosim, naj ne bo krega med menoj in teboj, med mojimi in tvo-

jimi pastirji, zakaj brata sva. Glej, vsa de-
žela je pred teboj; prosim, loči se od mene,
ako ti na levo pojdeš, se bom jaz desne držal;
ako si ti desno izvoliš, pojdem jaz na levo«
(I. Moz. 13).

Prav raditega pa, ker so bili v tej družini tako dobri in
pravični ljudje, zato so se mlajši radi spominjali svojih prednikov
in so hodili na njih grobove molit. Že Abraham je bil kupil
poleg Hebrona grob, kjer je prvo pokopal svojo ženo Saro, ki je
dočkala 127 let. V tem grobu so kasneje samega očaka Abra-
hama pokopali, za njim tudi sina Izaka, in ko je očak Jakob umrl
v Egiptu, so ga od tam prenesli v ta grob in ga tam pokopali.
Na ta grob so Izraelci radi zahajali. V sv. pismu beremo, da so
se Izraelci na sploh ob raznih prilikah spominjali svojih ranjkih.
V ta namen so si zapisavali skozi stoletja in stoletja imena svojih
prednikov. Tako so se rod, ime in družina ohranili do poznih
časov. Marija Devica, ki je rodila Zveličarja, je živela dva tisoč
let po Abrahamu, pa je dobro vedela, da je hčerka njegova.

3. Iz tega kratkega premišljevanja je razvidno, kaj moraš
ti storiti, da bo tudi tvoja družina srečna, da jo Bog blagoslovi
in ohrani. To je velevažen nauk, ki nam ga daje današnji sveti
evangelij. Ako hočete, da bodo vaše hiše trdno stale, da bodo
vaše družine stanovitne, morate skrbeti, da bo v njih strah božji,
da bo v njih vladala sv. vera. Ko izgubijo družinski očetje sveto
vero, ko preneha v družini molitev, zlasti molitev sv. rožnega
venca, preneha tudi pridnost, varčnost in treznost. V taki hiši se
začne zapravljjanje, pijančevanje, preklinjevanje in prepir. Taka
hiša začne potem kmalu razpadati, otroci zbežijo na vse kraje
služit in vse se izgubi.

Včasih se že sv. zakon ne sklene z Bogom, ampak z gre-
hom. Taki zakoni navadno nimajo sreče in blagoslova. Sveta
Cerkev ima pri sklepanju sv. zakona lepe obrede in krasne
molitve, v katerih se spominja Abrahamovega pravičnega rodu.
Lepe so zlasti besede, ki jih govori mašnik pri poroki v latin-
skem jeziku nevesti, namreč: »Naj nosi jarem ljubezni
in miru; naj bo zvesta in neomadežana v Kri-
stusu, — naj posnema svete žene, t. j. naj bo
ljubezniva kakor Rahela (t. j. žena Jakobova),
modra kakor Rebeka (t. j. žena Izakova), naj
bo vdana kakor Sara (t. j. žena Abrahamova),
hudobni duh naj je ne skuša, sveti veri in
zapovedim naj bo pokorna, svojo slabost naj
oboroži z močjo pravega reda, naj bo resna
in sramežljiva, v božjih naukih dobro pod-
učena.« Lepe so te besede, a kaj pomagajo, ko pa stopajo
ljudje pred oltar v grehah. Z grehom začnejo zakonsko življenje,
z grehom je nadaljujejo in nesrečno je končajo.

Res je, da so bili tudi v Abrahamovem rodu grešniki. Sam kralj David je grešil. V zgodbah sv. pisma beremo tudi o nekaterih ženskah tega rodu, da so bile grešnice. Vse to je res, a res je tudi, da so delali pokoro. Ako si torej, kristjan, kaj grešil, delaj pokoro, da bo Bog tebi in tvojim otrokom milostljiv, kajti Bog pokori hudobijo očetov nad sinovi do tretjega in četrtega rodu nad njimi, ki ga sovražijo, izkazuje pa milost do tisočega rodu tistim, ki ga ljubijo in izpolnjujejo njegove zapovedi. Kdor je grešil, naj ne obupuje, ampak naj dela pokoro in naj se poboljša.

Ako hočete, da bodo vaše družine trdne in stanovitne, mcrate dalje skrbeti, da bodo vsi vestno izpolnjevali tretjo božjo zapoved, t. j. da bodo vsi posvečevali nedelje in zapovedane praznike. Skrbno glejte, da se bodo vsi udeleževali svete maše, da bodo vsi poslušali besedo božjo in krščanski nauk. To je velike važnosti, ker je od izpolnjevanja te zapovedi odvisen blagoslov božji. Bog je tako-le obljubil: »Izpolnjujte moje sobote in spoštujte moje svetišče! Jaz sem Gospod. Ako boste po mojih postavah živeli in moje zapovedi izpolnjevali in se po njih ravnali, vam bom dajal dežja ob svojem času in zemlja bo rodila svoj sad in drevje bo napolnjeno s sadjem. Mlatev bo segala do trgatev in trgatev bo segala do žetve in jedli boste do sitega svoj kruh in prebivali boste brez strahu v svoji deželi.« (III. Moz. 26.)

Starši so dolžni dalje dobro vzgajati svoje otroke. Dobra vzgoja otrok je steber za družino. Le v tistih družinah je dolgo življenje, le v tistih družinah je blagoslov božji, kjer otroci spoštujejo starše. Dobra vzgoja otrok je večje premoženje, ko ves denar in vsi kapitali, ki jih morete zapustiti. Otroci, ki so dobro vzgojeni, ki so pridni, varčni, poštenu, modri in bogaboječi, bodo povsod dobro izhajali, čeprav jim nobenega premoženja ne zapustite. Tudi spominjali se bodo svojih staršev v poznih rodovih in bodo zanje molili. Slabo vzgojeni otroci pa bodo vse nepravili, čeprav jim veliko premoženje zapustite, se vas ne bodo spominjali v molitvah, ampak vas še preklinjali. Dušni pastirji znajo v tem pogledu marsikaj povedati. Izkušnja uči, da se za ranjkimi pri pogrebih jočejo le dobri otroci, čeprav bi bili ubogi. Le dobri otroci, čeprav ubogi, skrbijo, da se opravljajo svete maše po dragih ranjkih osebah. Nikoli pa ni videti, da bi se jokali slabo vzgojeni otroci, če so bili podedovali milijone. Njih prva skrb je, da gredo pogledat k notarju, kako je testament napravljen. Če jim ni po volji, pa preklinjajo, da je gorje. Starši morajo torej predvsem skrbeti, da dobro vzgojijo otroke, ker je prava vzgoja zanje največje bogastvo. Pravi kapital je priden, varčen, moder in bogaboječ sin ali hčerka.

Tudi glede otrok velja pregovor: Kar bo kdo sejal, bo žel. Če boš sejal dobre nauke in dobre zglede, boš tudi žel dobre sinove in dobre hčere, če boš pa sejal slabe nauke in slabe zglede, boš tudi žel proklestvo v sinovih in hčerah.

Ako hočete imeti srečne družine, morate posnemati sveto družino, o kateri je govorjenje v današnjem svetem evangeliju. Ta družina mora biti vsem v zgled. Najbolj moramo seveda posnemati zadnje potomce te družine, t. j. Jezusa, Marijo in Jožefa. A ne le to! Kristus nam je dal sredstvo, da postanemo lahko tej družini po duhu in po krvi sorodni. Ustanovil je najsvetejši zakrament, v katerem uživamo njegovo telo in njegovo kri in se z njim in z njegovim Duhom popolnoma združimo. Sv. očetje pravijo, da postane človek pri sv. obhajilu sorodnik Jezusa Kristusa in te svete družine, ker sprejme v sebe njegovo sveto kri. Ta je prava kri, ki dela po družinah mir in složnost, ki rodi ljubezen in potrpežljivost, ki daje zdravje in dolgo življenje. Skrbite torej, dragi očetje in matere, da večkrat pristopite k mizi Gospodovi in da tudi vsa vaša družina večkrat sprejme sv. Rešnje Telo. Na ta način postanete sorodniki tiste svete Družine, o kateri je govorjenje v današnjem sv. evangeliju, in si zagotovite njen blagoslov in njeno stanovitnost.

4. Če je dandanes kaj potrebno, potrebno je prenovljenje našega družinskega življenja. Iz naših družin je izginil stari združni duh. Naše družine se cepijo in delé v brezštevilne dele, ki drug za drugega ne vedo, ki so izgubili vsako zvezo in skupnost. Ako hočemo temu zlu odpomoči, priti mora v naše družine nov duh. V zgled nam mora biti tista sv. družina, ki nam jo stavi pred oči sveta Cerkev v današnjem sv. evangeliju. Skozi tisočletja se je v tej družini ohranila zveza in sklepnost. Duh starih očakov je živel v otrocih od roda do roda do prihoda Zveličarja. V tem moramo posnemati to družino, ako hočemo, da se vrnejo med nas stari dobri časi, da zavladajo zopet stari družinski običaji, ki so delali ljudi srečne in zadovoljne.

Neki gospod mi je pravil to-le zanimivost: Pred nedavnim časom sem se vozil po Italiji z nekim hrvaškim uradnikom. Bilo je nekaj dni pred praznikom sv. Marka. Čimbolj se je bližal praznik sv. Marka, tembolj je bil Hrvat nestrpen. Prašal sem ga: »Kaj pa imate doma na dan sv. Marka?« Hrvat odgovori: »Na dan sv. Marka moram biti doma v očetovi hiši. Sedaj je že nad petsto let, da se gospodar v naši hiši imenuje Mark. To ime dajo vselej najstarejšemu sinu, ki ostane na domu. Na dan sv. Marka pa je navada, da se zbero vsi sorodniki na domu, da čestitajo gospodarju in da opravijo molitve za vse ranjke Marke, ki so skozi stoletja gospodarili v tej hiši, in za vse ranjke sorodnike. Glejte, zato moram biti jaz na dan sv. Marka doma.«

Vprašam, ali ni to res lepa navada? To dokazuje, da niso družinske razmere med Hrvati še tako žalostne ko pri nas. Pri nas je vse to zadružno življenje pozabljeno. Nekdaj je bilo tudi pri nas v tem oziru lepo. Ljudje so imeli v veliki časti svoje družine in svoje hiše. Takrat so bili res srečni. Otroke so vzgajali v strahu božjem. Po družinah je bila sveta vera in vsak dan so molili sveti rožni venec.

Na praznik rojstva Marije Device predočuje nam sveta Cerkev vsako leto najslavnejšo družino človeškega rodu. Iz te družine se je rodila brezmadežna Devica, ki je rodila Sinu božjega, Jezusa Kristusa. Ta preslavna družina mora biti zgled vsem družinam. Posnemati jo moramo zlasti v izpolnjevanju božjih zapovedi, v strahu božjem in v molitvi. Zapisano je v psalmu 111.: »Blagor mu, kdor se boji Gospoda in ima prav veliko veselje nad njegovimi zapovedmi! Mogočen bo na zemlji njegov zarod, rod pravičnih bo oblagodarjen. Slava in bogastvo bo v njegovi hiši in njegova pravica bo ostala vekomaj.« To se je uresničilo zlasti nad to družino in v tem jo moramo posnemati. Posnemati moramo razen Jezusa zlasti zadnjo hčerko, ki se navaja iz te družine, namreč Marijo prečisto Devico, katere god obhajamo danes.

Navada je, da si za god drug drugemu čestitamo. Bodi nam v sveto in sladko dolžnost, da čestitamo danes tudi Mariji za god. Pokleknimo pred njen oltar in pred njeno podobo ter recimo: O najslavnejša hčerka preslavnega Abrahamovega in Davidovega rodu! Sprejmi danes izraz našega srčnega čestitanja! Obljubljamo ti, da hočemo po svojih družinah posnemati zlasti tiste čednosti, ki so bile v veliki časti v tvoji hiši in v tvoji družini, t. j. strah božji, ponižnost, zmernost, potrpežljivost, ljubezen do molitve, natančnost v izpolnjevanju božjih zapovedi. Izprosi nam od Boga milosti, da bi mogli svoje družine prenoviti v duhu, ki je vladal v tvoji sv. Družini in da bi se mogle enkrat vse naše družine združiti v nebesih s teboj in z vsemi sv. očaki tvoje preslavne rodovine. Amen.

Dr. Egidij.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

(Nedelja po prazniku imena Marijinega.)

Marija, prva častilka sv. Rešnjega Telesa, naša vodnica k sv. Rešnjemu Telesu.

(Za obletnico evharističnega kongresa.)

Pridite k meni vsi, kateri me želite,
in nasitite se mojega sadu.

Sir. 24, 26.

Predragi v Gospodu! Ali veste, kaj je bilo danes leto v glavnem mestu avstrijskega cesarstva, na Dunaju? Ali se spominjate, s kolikim sijajem in s kakšno vnetostjo se je obhajal tedaj svetovni XXIII. evharistični kongres, shod zastopnikov vseh katoliških narodov v čast in slavo najsvetejšega zakramenta? Začel se je ta shod sredi dveh Marijinih praznikov z dohodom papeževega odposlanca in vršil s prevažnimi posvetovanji. Dunajski kardinal dr. Fr. Nagl pa, ki se je za presijajno proslavo nebeškega kralja največ potrudil, je 4. svečana t. l. že odšel po večno plačilo. Danes, ob godu Marijinega imena, je dosegla ta slovesnost svoj vrhunec z najslavesnejšo procesijo. Kakor modrost v današnjem berilu, tako, rekli bi, je klicala tudi Marija in še kliče z nebeškega prestola: »Pridite k meni vsi, kateri me želite, in nasitite se mojega sadu.« In spet: »Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsak dan, in name streže pri podbojih mojih duri« (Preg. 8, 34).

Zdi se mi, kakor bi bila božja previdnost ravno v tisti čas postavila evharistični shod; kakor bi hotela naznaniti, v kako ozki zvezi je Marija s sv. Rešnjim Telesom. In po pravici trdimo: Marija je bila prva častilka sv. Rešnjega Telesa in je vsled tega naša vodnica k svetemu Rešnjemu Telesu s svojim zgledom in svojo priprošnjo. To premišljeva za obletnico poživimo svojo vero v Jezusa in svojo ljubezen do Marije! — Z ljubim Sinom nas blagoslovi — Devica Marija!

Sv. Mati božja je svojega najsvetejšega Sina najlepše častila od prvih trenutkov njegovega učlovečenja. Le ozirimo se po svetih evangelijih!

1. Ob spočetju je Marija svojega božjega Sina prvič počastila z izrazom verne ponižnosti in najpokornejše vdanosti v voljo nebeškega Očeta. Ko se je angel Gabriel nekako pogajal z njo zaradi učlovečenja druge božje osebe, sklenila je svoj pogovor z besedami, ki so najodločilnejše za srečo vsega človeškega radu. »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi« (Luk. 1, 38). »V tem trenutku je Beseda meso

postala in je med nami prebivala« (Jan. 1, 14). »Beseda«, učlovečeni Sin božji, prebiva pa še sedaj med nami v ponižni podobi posvečenega kruha. Ali mar ne tirja neizmerna ponižnost Sina božjega in njegove presv. Matere, da se ponižujemo tudi mi, ponižujemo z besedo in dejanjem pred svojim Bogom, svojim Stvarnikom? Z apostolom Petrom bi morali klicati svete groze: »Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek« (Luk. 5, 8). Toda prosimo ga rajše ponižno in skesano z evangelijskim cestinarjem: »Bog bodi milostljiv meni grešniku!« (Luk. 18, 13.)

2. Zopet je božja Mati čuvstva svoje ponižnosti, srčnega veselja in hvaležnosti proti svojemu Sinu in Gospodu izrazila, ko je pri teti Elizabeti vzkliknila: »Moja duša poveljuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju; ker se je czrl na nizkost svoje deklice« (Luk. 1, 46—48).

Sveta čuvstva najgloblje ponižnosti, srčnega veselja in hvaležnosti moramo tudi mi obujati v pričosv. Rešnjega Telesa. Saj je Jezus Kristus tisti, ki nam je napravil nebeško gostijo, pri kateri »se spodobi veseliti«, kakor pravi sv. pismo (Luk. 15, 32); saj je Jezus Kristus tisti, o katerem velja tudi v novi zavezi beseda Izaija preroka: »Radujte se in hvalite, sionski prebivalci, ker velik je v sredi tebe Izraelov Sveti« (12, 6).

3. Ko se je Sin božji rodil na svet v preprostem hlevcu tam pri Betlehemu, kar pomeni »hišo kruha«, tedaj ga je zopet Marija, njegova božja Mati, prva počastila, prva molila, prva občudovala v njegovi neskončni ponižnosti in ljubeznivosti. Pobožni slikarji jo slikajo večidel klečečo pred božjim Detetom, bodisi, da ima roke sklenjene v pobožni molitvi, bodisi, da jih, kakor občudovaje nebeško Dete in zahvaljevaje Boga, drži razprostrte pred seboj. S pastirji in tremi Modrimi se je gotovo pogovarjala o Bogu in Odrešeniku sveta; zato piše sv. Lukež: »Marija pa je ohranila vse te besede in premišljevala v svojem srcu« (2, 19).

Tudi mi, verni poslušalci, moramo po tem zgledu prve častilke sv. Rešnjega Telesa v podobi malega Deteta taistega Jezusa v naših tabernakeljnih pobožno moliti, moliti »v duhu in v resnici« (Jan. 4, 23) in občudovati božjo neskončno ljubezen. Tudi mi moramo po zgledu Marijinem vse, kar slišimo, kar vemo o božjem Odrešeniku, premišljevat v svojem srcu in zahvaljevati Jezusa, da ni samo prišel na svet, ampak je tudi ostal na svetu v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Kdo ne bi klical s psalmistom: »Velika so dela Gospodova! Spomin svojih čudežev je naredil milostljivi in usmiljeni Gospod. Dal je jesti njim, ki se ga bojé« (110, 2, 4).

4. Jezusa Kristusa je njegova mati nesla 40. dan v tempelj darovat iz prostovoljne pokorščine. Slišati je morala pri tem prebridko prerokbo Simeonovo, toda darovala je Jezusa iz ljubezni do nas, popolnoma vdana v božjo previdnost, ki je

odločila, da le po njem moremo biti odrešeni. Dar Marijin v tempeljnu je bil edini dar, ki je bil vseč nebeškemu Očetu, bil je dar njegovega edinorojenega Sina po rokah najsvetejše Matere in Device.

Taisti dar prinašamo katoliški mašniki nebeškemu Očetu dan na dan po naših oltarjih, daritev je to, katero je Bog napovedal po preroku Malahiju, rekoč, da »se bo darovalo na vseh krajih in čista daritev se bo opravljala božjemu imenu« (1,11)

Kako pobožno je opravila prečista Mati ta dar v tempeljnu, držeča Jezusa v naročju! Kako pobožni bi tudi mi morali biti pri najsvetejši daritvi nove zaveze, pri sv. maši! Sv. Janez Zlatcúst vpraša: »Ali se ne čutiš pri sv. maši kakor v nebesa povzdignjenega, ali ne odpraviš brž od sebe vseh počutnih misli?«

5. Angel je ukazal sv. Jožefu v spanju naglo vstati, vzeti Dete in njegovo Mater ter bežati v Egipt. »In je vstal in vzel Dete in njegovo Mater ponoči in se je ognil v Egipt« (Mat. 2, 14). In potem se mu je zopet prikazal v Egiptu, rekoč: »Vstani in vzemi Dete in njegovo Mater in pojdi na izraelsko zemljo« (Mat. 2, 20). Sv. Jožef je zopet brž storil po angelovem povelju. Obakrat je tudi Marija brž naredila tako, kakor je bilo ukazano od zgoraj, obakrat je brž vstala ter se podala z božjim Detetom za sv. Jožefom, kamor je bilo ukazano. Tako je bila Marija urna in skrbna — in celo ponoči — kadar je bilo treba rešiti in ohraniti — sv. Rešnjje Telo v živi podobi malega otroka.

Kristjani! Slovesen praznik ali dan Gospodov napoči. Iz visokih lin kakor iz nebeških višin ti slovesno zadoni glas zvona: »Vstani in pojdi!« Vstani in pojdi, da počastiš božjo Mater in moliš božje Dete na posvečeni zemlji božje hiše — v cerkvi! Vstani in pojdi k sv. maši, kjer je pričujoče taisto božje, živo Dete v podobi posvečenega kruha! Vstani in pojdi k božji službi pravočasno, da ne zamudiš sv. evangelija, pridiže, blagoslova! Nikar naj se ti ne zdi najbolj škoda tistih trenutkov, ko prezgodaj prideš v cerkev! Ko pride dan celodnevnege češčenja na vrsto, ko so oznanjeni za bratovščino sv. Rešnjega Telesa ali za kako drugo pobožnost popolni odpustki, »vstani in pojdi in vzemi Dete« v sv. obhajilu v svoje srce. Daj se po Mariji dovesti k sv. Rešnjemu Telesu in, če treba, še tako zgodaj in še tako pogosto v letu; bodi uren in goreč častilec sv. Rešnjega Telesa!

Na prijaznem griču ali v lepi ravnini stoji zala farna cerkev. V nji božje Dete iz monštrance blagoslavlja in varuje, tolaži in osrečuje vse one, ki se mu z vernim srcem in ponižnega duhá približujejo. »Vstani in pojdi« k vsakdanji sv. maši, k šmarnicam, k popoldanski službi božji, da slišiš božjo besedo ter prejmeš nebeški blagoslov, ki ti je tako potreben za dušo in telo!

Takrat, ko so prišli trije Modri v Betlehem in takrat, ko je sveta Družina bežala v Egipt, pa ko se je vračala, bila je Marija nekaka monštranca, kazalnica sv. Rešnjega Telesa. Sedaj pa nam pozlačena posoda kaže taistega Jezusa na tabernakeljnu, da ga ondi molimo in prejemamo njegov blagoslov. »Blagor telesu, katero je tebe nosilo!« (Luk. 11, 27) vzkliknila je neka žena Jezusu nasproti. »Blagor svetim posodam: monštranci, kelihu, ciboriju!« bi zaklicali sedaj proti sveti Evharistiji.

6. Kaj pa, ljubi kristjan, če si bil tako nesrečen, da si Jezusa izgubil iz svojega srca, kaj če si ga s smrtnim grehom odgnal od sebe? Glej, tudi tedaj je Marija tvoja vodnica k Jezusu v sv. Rešnjem Telesu.

Ko je bil Jezus 12 let star, so šli njegovi starši v Jeruzalem po navadi praznika . . . In je ostal mladenič Jezus v Jeruzalemu . . . In so ga iskali med sorodniki in znanci . . . In ko so ga ugledali, so se zavzeli in njegova Mati mu je rekla: »Sin, kaj si nama tako storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala« (Luk. 2). Kakor je Marija takrat z žalostjo iskala svojega Sina, išče še z večjo žalostjo in skrbjo sedaj tiste, ki vsled smrtnega greha Jezusa izgube iz svojega srca. Kakor ga je pa Marija iskala in našla v tempeljnu, v hiši nebeškega Očeta, tako tudi grešnika s svojo priprošnjo po božji milosti priganja, naj po njenem zgledu gre v hišo božjo poiskat Jezusa, naj ga poišče v zakramentu sv. pokore, naj se ga trdno oklene v vrednem sv. obhajilu.

Ko sta Marija in sv. Jožef ugledala Jezusa v tempeljnu »v sredi učencov«, sta se zavzela. Tudi ti, kristjan, se boš zavzel nad neskončno usmiljenim Jezusom, ko ga najdeš v sredi učencov katoliške Cerkve pri božji besedi, pri sv. maši, v svetih zakramentih tako milostno delujočega. Zares: »Velika in čudna so tvoja dela, Gospod, vsemogočni Bog!« Tako moramo klicati s sv. pismom. (Raz. 15, 3.)

Ves tedanji dogodek in vse besede so bile tako važne, da je zapisal sv. Lukež zopet še tole o Mariji: »In njegova Mati je ohranila vse te reči v svojem srcu.« Tudi ti, kristjan, ohrani zvesto vse v svoji duši, kar ti govori Jezus v cerkvi na srce po pridigarjih, po spovednikih, po notranjih navdihih božje milosti! Pctem gotovo ne prideš zopet v največjo nesrečo, izgubiti Jezusa, ampak ostaneš »zvest do smrti«, da prejmeš »krono življenja« (Raz. 2, 10).

7. Nazaret je bil potem do 30. leta Jezusovega tisti presrečni kraj, kjer »je bil Jezus pokoren svojim staršem in rasel v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh« (Luk. 2, 51, 52). Na to preblazeno dobo Jezusovega in Marijinega življenja se morejo obrniti besede iz knjige pregovorov: »Pri njem sem bila in vse z njim ravnala in sem se veselila vsak dan« (8, 29, 30).

Sedaj je Jezus Kristus pokoren besedam katoliškega mašnika, ki ga pokliče pri povzdigovanju na oltar zase in za vernike. Zato nam bodi zopet tu Marija prelep zgled kot prva častilka sv. Rešnjega Telesa skozi toliko let, da se namreč tudi mi v vseh svojih mislih, besedah in dejanjih ravnamo po Jezusovem zgledu ter se vsak dan veselimo pričujočnosti in daritve njegove, hvaležni, da ga moramo v najsvetejšem zakramentu obiskovati in se njegove daritve udeleževati.

8. Prvi čudež Jezusov v Kani na Galilejskem vam je dovolj znan. Sv. Janez, ki ga nam je popisal, nam pokaže tu božjo Mater v sv. spoštovanju do Jezusa, ko pove, da je rekla služabnikom: »Karkoli vam poreče, storite!« (2, 5.) Kdo bi ne občudoval tudi njene vplivne moči na svojega Sina, ko na njeno priprošnjo stori prvi čudež ter vodo izpremeni v vino?

S svetim spoštovanjem se moramo tudi mi bližati Jezusu, med nami bivajočemu, z zveličanskim strahom se bližati nebeški ženitnini ter v svetem veselju in zaupanju uživati od nebeške večerje. »Gospod, nisem vreden«, moramo moliti z evangeljskim stotnikom (Mat. 8, 8) ter ga prositi kakor dva učenca: »Ostani z nami!« (Luk. 24, 29.) Treba pa tudi, da storimo, kar nam on govori in ukazuje, tako hoče njegova božja Mati po besedah sv. evangelija. In kje izvemo, kaj nam Jezus govori in vелеva? Pač iz sv. evangelijev in iz naukov sv. katoliške Cerkve. In kaj je podlaga vsega razodetja Jezusovega? Sv. vera. »Resnično, resnično vam povem: Kdor v mene veruje, ima večno življenje. Jaz sem kruh življenja,« govori pri sv. Janezu. (6, 47, 48.) In dalje: »Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, katerega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta« (6, 51, 52). Tu obetani kruh je Jezus dal in zapustil pri zadnji večerji. »Vzemite in jejte; to je moje telo« (Mat. 26, 26). Tisti Jezus, ki je s svojo vsemogočno besedo izpremenil vodo v vino, izpremenil je tedaj vino v svojo rešnjo Kri. Zatrdil pa je poprej: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan« (Jan. 6, 55).

Če sv. Bernard pravi, da nam vse dobrote, ki nam jih Bog deli, dohajajo po Mariji, ali mar ne dohaja tudi neizrečeno velika dobrota vrednega sv. obhajila po Marijini priprošnji? Ona, ki je posredovala pri prvem čudežu Jezusovem za časno reč, more poveličana še toliko bolj izprositi, da bi naša duša sprejela vase kar največ milosti iz sv. obhajila. In gotovo je naši nebeški Materi zlasti na tem ležeče, da bi nas, svoje otroke, po vrednem in pogostnem sv. obhajilu pripeljala k častiljivemu vstajenju.

K temu naj pripomore tudi njen zgled. Saj je gotovo tudi sama po Jezusovem vnebohodu prejela sv. obhajilo, kolikorkrat je bila pri najsvetejši daritvi, kakor se bere v sv. pismu o prvih kristjanih.

9. Sv. Pavel je zapisal o ljubezni tele značilne besede: »Ljubezen je potrpežljiva, vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese« (I. Kor. 13, 4, 7). Če o kom, veljajo te besede o Mariji, Materi našega Odrešenika. Njena ljubezen je bila tolika, da se je povzpela prav gori na Kalvarijo k sv. križu, kjer je bilo pribito presveto telo učlovečenega Sina božjega, ki je ravno takrat imelo postati v polni meri »sv. Rešnje Telo«. Tedaj se je dopolnila beseda visoke pesmi: »Močna kakor smrt je ljubezen« (8, 6). Odrešenika sveta je ljubezen peljala na križ, njegovo Mater pod križ. Zveličar vesoljnega sveta je rekel poprej: »In jaz, kadar bom povišan od zemlje, bom vse vlekel k sebi« (Jan. 13, 32). Prvo je umirajoč potegnil k sebi svojo Mater. »Poleg križa Jezusovega pa je stala njegova Mati« (Jan. 19, 25). Prva je ona izpolnila njegov nauk: »Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj« (Mat. 16, 24). Zato je bila povzdignjena v Kraljico mučencev.

Sedež in znamenje ljubezni je srce. Blizu presv. Srca je hotela biti najljubeznivejša Mati ne le v otroški in mladostni dobi Jezusovi, ampak tudi v zadnjih urah njegovega zemeljskega življenja, ob urah najhujšega trpljenja in najbridkejše smrti in še po smrti, ko »je eden vojakov s sulico odprl njegovo stran« (Jan. 19, 34). Zato je zaslužila častni pridevek: Tolažnica žalostnih.

Tako je Marija, prva častilka in molilka božjega Srca Jezusovega, tudi nam vodnica k presv. Srcu Jezusovemu, katero bije za nas v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Jezus je na sv. križu zadostil za grehe vesoljnega sveta, mi pa moramo s pobožnostjo do presv. Srca, kolikor je v naši moči, zadostovati za brezštevilne grehe, s katerimi so neverniki in trdovratni grešniki žalili in še sedaj dan na dan žalijo božjo neskončno ljubezen, zlasti še najsvetejši zakrament z brezbožnostjo in bogoskrunskimi gresi. Zato sv. Cerkev priporoča ne le molitev sv. Rešnjega Telesa, ampak tudi spravna sv. obhajila. Ta namen ima tudi bratovščina presv. Srca Jezusovega in Apostolstva molitve.

10. V strašnih bolečinah je viselo sv. Rešnje Telo na lesu sramotnega križa. Marija je bila temu priča. Marija pa je priča tudi sedaj v nebesih, kako je, svetlejšje kakor solnce, poveličano to sv. Rešnje Telo z dušo Kristusovo vred, po njegovi božji in človeški naravi, na desnico Očeto in kako molijo vsi zveličani duhovi in nepregledne trume nebeščanov ta poveličani čudež presv. Trojice. Medtem pa nevidni duhovi tudi strmé molijo tisto sv. Rešnje Telo v podobi belega kruha po katoliških cerkvah na zemlji, kjer imajo srca pobožnih vernikov ves svoj zaklad. »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu zapustil spomin svojega trpljenja«, molijo mašniki in verniki, medtem pa v nebesih naša ljuba Gospa presve-

tega Srca prosi blagoslova, tolažbe in pomoči po najsvetejšem zakramentu na zemlji.

Preselimo se v duhu tja v Lurd, najbolj slovečo božjo pot zadnjih desetletij. Božja previdnost si je izbrala tam na Francoskem poseben kraj, kjer Marija vodi k sv. Rešnjemu Telesu najraznovrstnejše romarje in bolnike z vseh krajev sveta. Pri lurških čudežih je namreč nekaj posebnega to, da se čudeži najraje godé takrat, ko nosijo sv. Rešnje Telo v procesiji. Neizrečeno veličastno je, ko nesejo Najsvetejše mimo bolnikov in ko bolniki stegujejo svoje roke proti monštranci, kakor bi videli Zveličarja v človeški podobi pred seboj. Uboگی bolniki leže ali sede tam ob velikem trgu, koder se pomika procesija, in kličejo kakor nekda v Palestini: »Jezus, sin Davidov, usmili se nas! — Jezus, ako hočeš, nam moreš pomagati! — Češčen, kateri pride v imenu Gospodovem! — Gospod, mi te ljubimo!« Zaupanje bolnikov prikipi na vrhunc, ko se jim: da blagoslov z zakramentalnim Jezusom. Vsako leto se večkrat zgodi, da ob takih prilikah hromi vstajajo in hodijo, slepi izpregledujejo, smrtnobolni pa dobivajo novo moč življenja. Isto se godi v kopelih ob votlini. Med množico pa nastane nepopisno veselje, vse hiti k ozdravljencem. Več o tem ste že večkrat brali v »Bogoljubu« ali slišali v šmarnicah in pridigah.

Kakor verniki povsod, tako zlasti v Lurdu pošiljajo svoje prošnje k Mariji, da jih ona izroča svojemu božjemu Sinu. Tako gre pot k Jezusu po Mariji, pot na zemlji in pot v nebesa.

Zares, »blagor človeku, kateri posluša Marijo in čuje pri njenih vratih vsak dan in nanjo streže pri podbojih njenih durí!« Ona, prva častilka sv. Rešnjega Telesa, mu je vodnica k Jezusu v sv. Rešnjem Telesu, kjer »najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg. 8, 35). »Pridite k meni vsi,« nam kliče Marija, »in nasitite se mojega sadú!« Dajte se torej po Mariji, »Materi lepe ljubezni« (Sir. 24, 24) radi in pogostokrat pripeljati k sv. Rešnjemu Telesu s pripravljenim, ponižnim, vernim, skesanim srcem, s srcem polnim hvaležnosti in svetega zaupanja in zajemali boste po besedah Izaijevih »vodo« milosti »v veselju iz studencev Zveličarjevih« (12, 3). Amen.

Val. Bernik.

Devetnajsta nedelja po binkoštih.

(Praznik sv. Matevža.)

Sv. Matevž, zgled hitre pokore.

Jezus je videl človeka na mitnici sedeti, Matevža po imenu.

Mat. 9, 9.

Gotovo se je, dragi v Kristusu, marsikateri izmed vas, ko je slišal v svetem evangeliju o izpreobrnitvi sv. Matevža, sam pri sebi vprašal: Kako je vendar to mogoče, da se je od vseh sovražen cestinar in očitni grešnik v tako kratkem času samo na Gospodove besede: »Hodi za menoj!« tako izpremenil, da je postal imeniten apostol in prijatelj Kristusov? In vendar je to popolnoma resničen dogodek. Glejte, dragi v Kristusu, tukaj vidite dejanski zgled, ki kaže, kako puhel in malovreden je izgovor grešnikov, naj so že očitni ali skrivni, veliki ali majhni; vedno se izgovarjajo, češ: »Ne morem drugače, to je že v moji naravi.« Tudi sv. Matevž je bil grešnik in celo očitni velik grešnik in človek kot mi in vendar se je izpreobrnil. Na tem zgledu tudi jasno vidite, kaj je pravzaprav vzrok, da se vsak grešnik tako ne izpreobrni. Prvi vzrok je, da dolgo odlašajo z izpreobrnitvijo. Sv. Matevž pa ni samo zapustil svojih strasti, ampak odločno in hitro zapustil celo svoj stan, ker je vedel, da je v vedni nevarnosti grešiti. Tudi mi smo grešniki in priznamo, da moramo delati pokoro, toda nočemo je delati zdaj, ampak kdaj pozneje, kar je pa silno nevarno. Ti Gospod Jezus Kristus pa, ki si po svojih lastnih besedah posebni ljubitelj spokornih grešnikov, podeli nam luč in milost, da se bomo po zgledu sv. Matevža hitro k tebi povrnili ter se tako rešili večnega pogubljenja.

I. Kakor spoznamo, po besedah sv. Krizostoma, junaštvo in velikost Davidove zmage nad Goljatom toliko lažje, kolikor bolj natančno vemo, kakšen velik in kako oborožen je bil, ravnotako boste tudi izpreobrnjenje sv. Matevža toliko lažje spoznali in občudovali, kolikor bolj vam je znan nevarni in težavni stan, v katerem je živel sv. apostol, preden ga je Jezus k sebi poklical.

Vsi sicer, ki imajo mnogo z denarjem opraviti, so po znamenem pregovoru: Kdor za smolo prime, se osmoli, v ne malo nevarni priložnosti grešiti, deloma zato, ker dobe vsled vednega opravila z denarjem preveliko ljubezen in nagnjenje do njega, deloma je pa pečati se z denarjem nevarno tudi vsled prevelikih skrbi in opravkov, zaradi katerih taki ljudje potem navadno pozabijo na Boga in na dušo. V največji nevarnosti pogubljenja pa stoje navadno cestnarji in menjalci, posebno če vpoštevamo

čas, razmere in okoliščine, v katerih je živel sv. Matevž. Kajti cestinarji v rimski državi so živeli predvsem od tega, kar so si čez zahtevano vsoto, ki so jo morali izplačati mestnemu poglavarju, bodisi po pravici ali pa tudi po krivici od ljudi iztirjali. Ostali so popolnoma nekaznovani. Seveda se pri tem samoposebi razume, da so večkrat, če ne celo navadno zahtevali mnogo več, kakor je bila njih dolžnost ter si tako nakopali veliko bogastva. Ni čuda, da so jih potem Judje tako sovražili in da je bilo pri njih ime cestinar isto kakor očitni grešnik in goljuf. In res je bil po besedah sv. Krizologa tudi sv. Matevž tako navezan na bogastvo in tako željen dobička, da se je zdelo naravnost nemogoče, da bi začel boljše živeti, posebno če se spomnimo besedi našega Gospoda samega: »Lažje je iti kameli skozi šivankino uho, kakor bogatemu priti v božje kraljestvo« (Mat. 19, 24).

V tako nevarnem in grešnem stanu je dobil Zveličar Matevža, ko je sedel ob mitnici, in tedaj mu je rekel Jezus: »Hodi za menoj!« Te kratke besede so tako presunile Matevža, da je tisti trenutek šel za njim ter postal njegov učenec. Težko se je odločiti, naj se li čudimo bolj božjemu usmiljenju ali pa hitri pokorščini sv. Matevža. Po pravici pravi Evtimij (in Matth.): »Občuduj popolno in hitro pokorščino poklicanega, on se ne pomišlja dolgo, ne posvetuje se s prijateljem, ampak takoj vstane in zapusti vse, pokoren tistemu, ki ga je poklical.«

So li mogoče čudeži Jezusovi ganili Matevževo srce? Ali so ga privabile njegove obljube? Ali prestrašile grožnje? Nobeno izmed teh. »On ni videl znamenj,« pravi sv. Krizostom, »povelje Kristusovo mu je bilo zadosti velik čudež« (Hom. 13 in Marc.). Upanje na bogato plačilo je kaj močna vaba za ljudi, da se komu pridružijo. Teга sredstva se je poslužil Gospod sam, ko je rekel bogatemu mladeniču: »Prodaj vse, kar imaš in daj ubogim in boš zaklad imel v nebesih ter pridi in hodi za menoj« (Mat. 19, 21). Apostoloma Petru in Andreju je obljubil, da ju bo naredil za ribiča ljudi (Mat. 4, 19). Koliko je moral Zveličar govoriti, preden je prepričal Samaritanko, da je on Mesija (Jan. 4). Ko je pa poklical Gospod sv. Matevža, mu je le na kratko rekel: »Hodi za menoj!« Niso ga ganile grožnje, ne obljube plačila, ne dolge besede, in vendar »je takoj vstal in šel za njim«. On ni poslušal sveta, ki pravi, da je treba kaj takega dobro premisliti, da človek ne sme biti prenašel itd. In zakaj ga ni poslušal? Zato, ker je že takrat sv. Matevž delal v duhu pokore. Glede spokornosti, pravi sv. Krizostom, je kakor v veri. Kakor hitro kdo o veri prostovoljno dvomi, nima prave vere, ravnotako tudi, kdor se pomišlja ali bi se spokoril ali ne, tudi nima ne pravega duha pokore ne spokornosti.

II. Kako krasen zgled pravega izpreobrnjenja in pokore nam je dal tukaj sv. Matevž in kako zelo osramoti on s svojo naglo pokorščino naše dolgo odlašanje pokore. Žalibog, da ima

sv. Matevž še dandanes mnogo takih, ki ga posnemajo, če ne v poželjenju po bogastvu, pa v drugih grehih. Toda kako malo je takih, ki bi mu sledili tudi v pokori. Takim bi rad svetoval s sv. Ambrožem: Če si se ravnal po njem v grehih, posnemaj ga pa še v pokori.

Mi vemo in spoznamo, da se moramo enkrat izpreobrniti in spokoriti, vemo, da moramo zapustiti to ali ono osebo, družbo, opravke, če nočemo večne pokore delati v peklju. Toda če se vprašamo, kdaj hočemo to storiti, tedaj je naš vedni izgovor: O, zato je še čas pozneje, ko bomo prišli bolj v leta! Vemo pa li, če bomo dočakali tisti čas in ne bomo mogoče umrli nagle smrti? Bog nam je sicer obljubil odpusčenje, če se spokorimo, toda jutrišnjega dneva nam ni obljubil.

Gotovo je sicer, da ne umrejo vsi enako nagle smrti, toda ravnotako gotovo je, da lahko vsakega izmed nas ravnotako zadene nagla smrt, kakor je že milijone drugih ljudi. In ravno te smrti se morajo hudobni bolj bati, ker grozi Sv. Duh v svetem pismu, da bodo »leta hudobnih okrajšana« (Preg. 10, 27). Bi li vzeli strup, ki bi nam ga kdo ponudil z besedami, češ, izmed sto ljudi, ki ta strup zauživajo, eden navadno ozdravi? Nikakor ne.

Izgovarjati bi se sicer mogel kdo, rekoč, da v sili lahko vse nadomesti s popolnim kesanjem. Kdor bi se tako izgovarjal, ta bi s tem pokazal, da ima popolno kesanje za nekaj tako navadnega, kakor nekaj denarja, katerega človek nosi za vsako potrebo vedno seboj. Toda to je velika zmeta. Tudi recimo, da Bog ne kaznuje odlašanja pokore z naglo smrtjo, vendar tudi v takem slučaju za pogubljenje ni treba drugega, kakor da Bog grešnika zapusti z milostjo. Tedaj ima grešnik sicer čas, ne pa milosti in čas brez nje je brez koristi. Ne govorim tu o milosti, ki jo dobi vsak še tako zakrknjen grešnik, ampak o tisti močni milosti, ki je potrebna za nadnaravno popolno kesanje. Bo li torej tak človek, ki odlašajo pokoro, dobil to močno milost? Mu jo je li Bog obljubil? Ali ne kaznuje Bog ravno s tem, da odtegne to močno milost navadno grešnikom, ki so se milosti celo življenje trdovratno ustavljali?

In tudi v slučaju, da Bog grešnika ne kaznuje tako hudo, da bi mu odtegnil to milost, vendar se taki grešniki zelo težko izpreobrnejo. Kolikor dalje časa odlašajo, toliko bolj je Bog od njih oddaljen. Greh, slabe navade in grešna nagnjenja rastejo vedno bolj ter končno srce tako oklenejo, da se ne izpreobrne, četudi podeli Bog dovolj časa in milosti. In zakaj ne? Zato, ker se jim je zdela naravnost nemogoče. Njihove grešne navade so jih kakor železne verige tako zvezale, da se zdi, da ti ubogi ljudje nimajo več dovolj moči, da bi jih raztrgali. In kaj čuda! Če niso imeli toliko moči in srčnosti, da bi se strastem od začetka ustavljali, ko so bile še majhne in takorekoč v povojih, kje naj jo vzamejo pa zdaj?

Rekel sem, dragi v Kristusu, da se zdi, kakor da ne bi imeli več dovolj moči, kajti v resnici ni tako. Res je sicer, da je težko premagati zastarane, železne navade, toda z božjo pomočjo in milostjo ni to nemogoče. »Nikar ne recimo,« pravi papež Inocencij III., »hotel bi, če bi mogel, ampak recimo raje, mogel bi, če bi hotel.« Pa ravno to je, kar dela odlašanje pokore tako nevarno, ker taki grešniki navadno do zadnjega trenutka ne dobé prave resne volje, da bi se izpreobrnili. Podobni so silno zaspanim ljudem, ki, če jih hočemo zbuditi, vedno pravijo: »Tako, takoj bom vstal,« toda ta takoj noče nikoli priti. Zdej morajo še to kupčijo skleniti, potem pojdejo k spovedi. Ko je ta enkrat srečno končana, hočejo čakati na ta ali oni imeniten praznik, potem se hočejo spokoriti itd. Toda medtem se pogrezajo čedalje bolj v strasti, kakor tisti, ki hočejo splezati na kako strmo skalo, se nekaj časa trudijo, potem jim izpodrsne in padejo nazaj ravno tako globoko, kakor so bili prej. Tako zopet minejo tedni, meseci in leta, ne da bi se izpokorili. In če jih Bog v svoji usmiljenosti zopet pokliče s svojo milostjo, tedaj je že pripravljena cela kopica novih izgovorov. Godi se jim ravno tako, kakor se večkrat zgodi tistemu, ki hoče iti čez kak deroč potok, preko katerega pelje mostič brez ograje. Če se obotavlja in opazuje vodo, tedaj se začne bati in tresti ter se ali ne upa čez ali pade celó v vodo, med tem ko je drugi, srčnejši, že davno na onem bregu.

O predragi v Kristusu, tudi izmed vas je morebiti marsikdo v takem stanu, v kakršnem bi si ne želel umreti. Nikar ne odlašajte pokore, če se čutite še tako čvrste in krepke. Pokora, katero Bog zahteva od vas, mora biti storjena, nikar je ne odlašajte od dneva do dneva, »zakaj njegova jeza naglo pride in ob času maščevanja nas bo pogubil,« pravi sveto pismo (Sir. 5, 8, 9).

Zakaj se ti, dragi moj, zdi ta sklep tako težak? Zakaj se obotavljaš izpokoriti? Nisi li slišal, kako tvoj Bog očitno pravi, da ni prišel klicat pravičnih, ampak grešnike? Se li ni primerjal dobremu pastirju, ki ne miruje prej, dokler ne najde izgubljene ovčice, to je grešnika? Nikar se torej ne boj, spomni se svetega Matevža, o katerem piše sv. Hieronim (in catena), da se je v svojem evangeliju sam imenoval očitnega grešnika, da bi ravno s tem svojim čitateljem očitno pokazal, da naj nihče ne obupa nad svojim izpreobrnenjem, ko je on v enem trenutku postal iz očitnega grešnika apostol Kristusov in prijatelj božji. Toda pomni dobro, da je vse na tem ležeče, da brez odloga slediš božjemu klicu. Spomni se, kako lahko te nenadoma zadene smrt ali ti pa postane srce tako zakrknjeno, da se vkljub vsej milosti ne boš izpreobrnil. In kakšna posledica bo iz tega? Ta, o kateri pravi modri Sirah: »V času maščevanja te bo pogubil« (5, 8) in te pahnil v večno pogubljenje. O predragi kristjani, nikar torej ne odlašajte pokore na čas maščevanja,

nikar si po nauku sv. Pavla ne nakopavajte jeze božje »s svojim zakrknjenim in nespokornim srcem« (Rim. 2, 5), ampak porabite zdaj vam dan čas milosti, tako bote najboljše čistili sv. Matevža in odvrnili od sebe nevarnost večnega pogubljenja, katerega naj nas obvaruje Bog Oče, Sin in Sveti Duh. Amen.

Po Schmitzu — A. T.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

Sv. maša — vir vseh milosti.

XII. O vrednosti, učinkih in sadovih svete maše.

Koga ne ganejo mile besede, ki jih je izpregovoril naš ljubeznipolni Zveličar nevedni Samaritanki ob Jakobovem vodnjaku: »O, ko bi ti spoznala dar božji!« Kako ganljiva dobrota, kako globoko sočutje do te uboge duše odsevata iz teh besedi! Hotel je Kristus reči: »Ko bi hotela ti spoznati, da sem ta dar jaz sam, ki sem veselje angelov in zveličanje ljudi — in tudi zveličanje tvoje in tvoj Bog, potem bi tvoja duša znala prav ceniti mene ter bi draže volje obljubila večno zvestobo meni, Bogu svojemu in Zveličarju. Tvoj Bog je, ki govori s teboj; ne mudi se; to je nadvse ugoden čas zate; ta ura je ura tvojeega zveličanja; spoznaj torej ta dar, ljubi ga in rešena boš ter srečna na veke« ...

Zdi se, da ljudomili, v tabernakeljnu bivajoči Zveličar kliče tudi vam vsem, krščanske duše, podobne besede: »Ko bi ve spoznale mene, ki živim sredi vas, četudi po kruhovi podobi prikrit vašim očem; ko bi hotele spoznati mene in mojo neizmerno ljubezen do vas posebno še ob uri, ko se darujem v sveti mašni daritvi za vas, pa bi se prepričale, da je sveta maša vaše največje bogastvo, vaš najdražji zaklad ter neizčrpen vir vseh milosti ter vse sreče.« Toda kaj pomaga, pravi Sveti Duh, skriti zaklad (Sir. 20), zaklad, katerega ljudje ne poznajo, zaklad, od katerega verniki nič ali le malo vedó, zaklad, katerega celó od sebe pehajo, ker ne slutijo njegove neizmerne cene? Ker dragocenosti svete maše ne poznajo, odtod pride malomarno, nedostojno vedenje pri sveti maši; zato opuščajo mnogi celó kljub ostri cerkveni zapovedi nedeljsko sveto mašo; ne hodijo ob delavnikih k sveti maši, čeravno bi to lahko storili ... Da bi vam odprl oči ter da bi tembolj spoznali največji dar božji — daritev svete maše, zato vam hočem danes s pomočjo Svetega Duha izpregovoriti: 1. o veliki vrednosti svete maše; 2. o njenih učinkih ter o prebogatih sadovih presvete božje daritve.

I. Leta 520. po Kr. je ukazal Teodorik, kralj vzhodnih Gotov, pobožnega državnika Bočtija po krivem zapreti v ječo, kjer je zdihoval štiri leta; naposled ga je ukazal usmrtiti. Kot dober kristjan je pobožni državnik v zaduhli ječi iskal tolažbe in pomoči v sveti veri, katera edina more trpina tolažiti v grenkih urah preizkušnje. Neprestano je molil in premišljeval. Ko je bil nekega dne vtopljen v svete misli, mu je Bog pokazal čudovito prikazen, ki ga je navdala z veliko tolažbo. Nad seboj je videl nebo odprto, kar se utrga raz večno višavo, obzarjeno od božje svitlobe, velik, prekrasen dragulj, svetel kot gorski kristal, ter pade na zemljo. Ta dragoceni kamen iz nebes so angeli kot pridni graditelji uložili takoj kot vogelni kamen; nanj so pozidali prekrasno svetišče z žarečim križem na vrhu; v njegovo sredino so postavili skrinjo zaveze z desetimi zapovedmi; spredaj v koru so zgradili dragocen oltar iz belega marmorja; na njem pa je ležalo krvavo, zaklano Jagnje, obdano od zborov blaženih duhov, ki so vihteli zlate kadilnice; celo svetišče pa je bilo napolnjeno s trumami iz vseh narodov in jezikov; vsi so peli sladke, nebeške slavospeve. Prevzet od te vizije je zložil prekrasno himno: *Coelestis urbs Jerusalem...*

Ni li ta prekrasni tempel Cerkev Kristusova? V njej se zbirajo narodi sveta, da molijo največji zaklad vsemirja, božje Jagnje Kristusa, ki v presveti novozavezni daritvi, prikrit pod zemskimi podobami, vedno nadaljuje svoje na zemlji započeto delo ter je bo nadaljeval do konca sveta. Saj je sveta maša živa in životvorna predstava rojstva, življenja, trpljenja, smrti Gospoda Jezusa ter tudi njegove zmage. V njej se obnavlja čas od učlovečenja Sinu božjega »in Beseda je meso postala«, tje do izdiha »Dopolnjeno je«, pa tudi Kristusovo vstajenje in proslavljenje v nebesih. Med sveto mašo živi Zveličar resnično sredi nas, ki se je daroval in se še daruje Očetu za svoje brate; mi čutimo njegovo navzočnost in plamene njegove ljubezni, ki v nemajo z božjim ognjem naša srca; tukaj se udejstvuje celo krščanstvo. Oltar je najvzvišenejši kraj na zemlji; okrog njega se zbira verni človeški rod, da izkazuje Stvarniku dolžno čast in hvalo. Kot zastopnik človeštva stopa k oltarju mašnik; nadomestujoč najvišjega duhovnika Kristusa opravi nebeško daritev. Po povzdigovanju dvigne mašnik sveto hostijo nad kelihom ter samozavestno in s polnim zaupanjem izpregovori: »Po njem in ž njim in v njem je tebi, Bog, vsemogočni Oče v edinosti Svetega Duha vsa čast in slava skozi vekov veke. Amen.« Naš zastopnik Kristus zbere čuvstva vseh vernikov, jih sprejme v svoje Srce ter jih združi s svojimi najsvetejšimi čuvstvi hvale, zahvale in časti, jih ublaži v neskončni meri ter

jih za svoje ljudstvo, v imenu svojega ljudstva in združen z njim daruje v zvezi z najdražocenejšim svojim Telesom in Krvjo troedinemu Bogu. Večje časti sploh človeštvo Bogu ne more izkazati, kot s sveto mašo; ta čast je neizmerna, brezkončna. Na darovanem Jagnjetu sloni sveta katoliška Cerkev; iz njega izhaja moč, ki vernike dviga v nebesa. Telo Gospodovo izraste na oltarju iz nebeškega zrna, se razraste v mogočno drevo, katerega sadeži dajo vernikom večno življenje, ter jih potegne v nebeška bivališča. Prav ima sv. Tomaž Akv., ki pravi: »Po božjem brezkončnem usmiljenju je čast krščanskega ljudstva neizmerna; vsaj ne najdeš tako velikega ljudstva, ki bi imelo svoje bogove tako blizu, kakor je naš Bog sredi nas.« »O, ko bi spoznal ta dar božji, sveto mašo,« ti zakličem s Kristusom!

Vrednost svete maše je torej brezkončna že z ozirom na Boga; neizmerna pa je tudi z ozirom na človeški rod. Sveta maša je zanj neusahljiv vir vseh milosti in dobrot; iz tega vira se razlivajo vse božje dobrote po širni zemlji. Presveta daritev je srce v telesu Cerkve; iz tega srca poteka z daritveno krvjo Boga in človeka v vse žile moč in življenje; brez svete maše bi ne imeli nezmotljivega nauka, ne cerkvene vlade, ne zakramentov, ne med nami živečega Kristusa. Ako se razruši oltar, pade vse. Iz tega vzroka ima tudi sveta Cerkev navado, da rada združuje delitev sv. zakramentov s sveto mašo, tako n. pr. pri posvečevanju mašnikov, pri sv. birmi, pri posvečevanju svetih olj itd. Tako sveta maša ni le častilna in zahvalilna daritev, ampak tudi spravna, prosilna daritev, in kot taka posreduje človeštvu neizmerno dobro. Zares, sveta maša je zlat most, ki veže nebo in zemljo; medtem ko se raz oltarjev dviga neprestano kadilo časti in zahvale pred božji prestol, rosi doli na ljudi božje usmiljenje in dobrote. »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje.« Ta angelski slavospev, ki se je prvič oglasil ob rojstvu Kristusovem na betlehemskih poljanah, se glasi skozi vsa stoletja ter se vedno udejestuje v sveti evharistični daritvi. Kaj lepo popisuje s v. Alfonz vrednost svete maše: »Človek ne more izvršiti svetejšega in Bogu dopadljivejšega opravlila, kot je strašna in skrivnostipolna daritev svete maše. Vsa čast stvari od začetka do konca sveta, vse molitve, vse hvalnice svetih angelov, vse češčenje ljudi, vsa njihova dobra in spokorna dela, zraven še tudi mučniška smrt, storjena za Boga, vse to skupaj ne more dati Bogu tolike časti, kolikor mu je dá ena sama sveta maša... Sveta maša izkaže presveto Trojici najvišjo čast, ki se ji sploh more podati; je tudi najmočnejše sredstvo, ki odbija peklenko moč; ona more preteči meč božje pravice, ki se obrača proti grešnikom, zopet odvrniti; dušam v vica h prinaša najizdatnejšo pomoč; da, po

sveti maši morejo vsi ljudje na zemlji doseči najboljše, česar si le morejo želeli.« Že iz bistva svete maše sledi, da je ista najpopolnejša in po svojem učinkovanju vsemogočna, častilna, zahvalilna, spravna in prosilna daritev. Njena vrednost je sploh nepopisna ter presega vse naše spoznanje.

Sveta maša je zares tisti studenec žive vode, o katerem je govoril Kristus Samaritanki ob Jakobovem vodnjaku. Vse, kar je vzvišenega, blažega, nebeškega na zemlji, vse vré iz tega neusahljivega studenca. Sveta maša je vir, iz katerega izhaja vsa božja čast in vsa sreča človeštva. In ni je reči pod solncem, ki bi nam mogla bolj vnesti ljubezen do Boga ter neomejeno zaupanje na njegovo pomoč, kot je daritev svete maše. Sv. Leonard Portomavriški je bil nekoč poklican od papeža v Rim. Bil je že bolan na smrt. V Folično je tako oslabel, da se skoraj ni mogel več držati na nogah. Njegov tovariš ga je prosil, naj nikar ne mašuje. Toda sv. Leonard mu je odgovoril: »Brat, sveta maša je vredna več kot vsi zakladi sveta.«

II. Zares, vrednost svete maše je neprecenljiva; moč krvi Kristusove na oltarju je neomejena, vsemogočna. Toda učinkovanje svete maše na videz ni vselej nezmotljivo. Sveta maša nam večkrat ne nakloni tistega, kar si ravno želimo in kar prosimo. Odkod to? Teža so vzrok človeške velike slabosti ali pa nam nepojmljiva božja previdnost. Tako ovirajo učinkovanje svete maše razne zapreke od strani ljudi; mnogokrat osebe, ki bi jim sveta maša naklonila zaprosene dobrote, za iste niso sprejemljive. Večkrat pa tudi Bog v svoji neskončni modrosti ukrene drugače kakor si želi človek; namesto zaprosene milosti pa podeli Bog prosilcu še večjih dobrot, ki so mu po božji previdnosti mnogo koristnejše. Pomnimo zato: Učinkovanje svete maše ni nikoli zavrženo! Ako ne učinkuje v oni smeri, kakor si želimo sami, učinkuje pa prav gotovo na drugo stran v tem bogatejši meri v večjo slavo božjo in blagor ljudi.

Kardinal Hozij pojasnuje učinkovanje najsvetejše daritve takole: »Sredi obljudenega mesta teče iz vodovoda čista studenčnica v za to pripravljeno posodo; nešteti prebivalci se bližajo ter se ž njo krepčajo. Prav nič pa ne koristi ta kristalna studenčnica tistim, ki nečejo iz nje zajemati ali pa je napeljati v svoje hiše. Kdor pride z večjo posodo, zajme več; manj pa, kdor prinese manjšo posodo. Kdor pa pride z razbitim vrčem, ne odnese niti požirka. To veliko mesto je božji Jeruzalem na zemlji; v njem se nahajajoči neizčrpní, vsem odprti studenec je sveta maša. Ta sveta daritev vsebuje neizmerno polnost zveličanja in sreče za vse ljudi; ti pa sprejmó tem več

milosti, čimbolj so pripravljene ter razpoložene za to. Vsega studenta pa izprazniti nihče ne more; saj je neusahljiv in bo tekkel do konca sveta.«

Navada pa je v sveti Cerkvi in med krščanskim ljudstvom, da po večkrat zaporedoma dajo za svete maše v isti namen; ako Bog takoj ne usliši prošnje, jo usliši po ponovljenih svetih mašah, ako je to prosilec v korist, sicer jim pa nakloni drugih dobrot.

Poglejmo sedaj še na drobno, komu pridejo sadovi svete maše v prid? V tem oziru razločujemo: a) splošne sadove, b) sadove za posamnike.

a) Prva in glavna udeleženska splošnih sadov svete maše je lastnica tega zaklada — svete maše — sveta Cerkev. Njej jo je izročil v last Kristus Gospod ob svoji ločitvi s sveta; ni ji zapustil pri odhodu posvetnih dobrot, pač pa neizčrpno zakladnico nebeškega bogastva — sveto mašo. Zato pa sveta Cerkev že od nekdaj čuva sveto mašo kot najdražocenejšo imovino, s katero stopa dan na dan pred obličje večnega Očeta, da izprosi zase in za svoje, pa tudi za vesoljni svet vseh mogočih in potrebnih dobrot in milosti. Mašnik, njen odposlanec, moli pri najsvetejši daritvi za razširjenje svete vere, za odpravo razkolov in krivih ver ter sploh za vse: »naj se kelih dviga v blagor celega sveta«. Posebno pa priporoča sv. Cerkev pri najsvetejši daritvi svoje lastne potrebe. »To daritev naše služnosti, pa tudi tvoje cele družine, sprejmi milostno, o Gospod, za to te prosimo,« tako se glasi molitev po povzdigovanju. Ker pa Cerkev obstoji iz živih udov, ki tvorijo duhovno telo Kristusovo, zato se udeleže vsi člani svete katoliške Cerkve teh dobrot: grešniki dobé milost izpreobrnjenja, spokorniki moč vztrajnosti, stiskani pomoč in tolažbo, umirajoči srečno smrt, duše v vicah rešitev. Prav kakor srce v človeškem telesu pri vsakem utripljeju dovaja vsem udom telesa svežo kri, novo moč in novo življenje, tako obnavlja, poživlja in krepča sveta maša po vedno novih milostih člane svete Cerkve ter jim daje novega dušnega življenja: zato se po vsej pravici imenuje sveta maša srce svete Cerkve. Mogoče, da naravnost ne čutiš in ne tipaš teh milosti, prejemaš jih pa vendarle. No, povej mi, ali čutiš mar, kako ti pólje kri po telesu tje do zadnjega uda? Tega ne čutiš, če se tudi godi to vsako sekundo. Zato se ne čudi, ako ne čutiš nevidnih vplivov svete maše, ki jih postajaš deležen dan na dan. Da boš pa tem več dobrot prejemal, stori, kakor to delajo pobožni kristjani: Vsak dan obnovi namen: »Želim biti deležen vseh svetih maš, ki se bodo darovale po vsem katoliškem svetu.«

b) Poglejmo sedaj še, kdo postane deležen posebnih sadov svete maše?

V prvi vrsti gotovo 1. mašnik, ki potrebuje največjih milosti. Saj je po besedah sv. Pavla (Hebr. 5) izvzet izmed ljudi ter obdan od slabosti; zato potrebuje on posebne pomoči, da more izvrševati svoj visoki poklic.

2. Posebnih darov svete maše postanejo deležni v obilni meri oni, za katere mašnik mašuje. Ti so deležni v posebni meri nebeškega blagoslova. Teža ste si svesti verniki, zato radi najemate svete maše. Le na nekaj vas opomnim: nihče naj ne reče, ako hoče najeti sveto mašo: »eno sveto mašo bom plačal«. Vedi, da svete maše, te božje daritve, z zlatom in srebrom sploh plačati ne moreš. Koliko pa misliš dati, da bi kupil tistega Sina božjega, ki je nas vse odkupil s svojo krvjo, katera se pretaka tudi na oltarju? Ako bi hotel res sveto mašo kupiti, bi ti dal v premislek besede sv. Petra čarovniku Simonu: »Tvoj denar ti naj bo v pogubo, ker misliš, da boš dobil dar božji za denar« (Dej. ap. 8). Ako takrat, ko najmeš sveto mašo, daš mašniku dar, s tem ne kupiš svete maše, ampak daruješ dotični dar mašniku kot nekako miloščino, da more isti stanu primerno živeti. To je pa tudi prav; saj pravi sv. Pavel: »Tisti, ki služijo oltarju, morajo tudi živeti od oltarja« (I. Kor. 9). Tako je bilo v stari zavezi; tako je tudi v novi. Srečen si, ako rad najemaš sveto mašo; tako dobiš v svoje lastne roke dragoceno kri Kristusovo, da se tako zahvaljuješ nebeškemu Očetu za prejete dobrote, da plačuješ svoje dolgove za greh ter si pridobivaš v najobilnejši meri dobrot za dušo in telo, za čas in večnost! Zares, dragi kristjan, ti ne moreš napraviti nebesom večjega veselja, sebi pa in svojim večje koristi, kakor s tem, da najemaš večkrat sveto mašo. Iz mladostnih let sv. Petra Damijana nam sporočajo naslednji dogodek. Živel je v oskrbi trdosrčnega brata; moral je stradati in pomanjkanje trpeti. Nekega dne najde na cesti srebrnjak. Prva misel seveda je bila, da bi si kupil v svoji lakoti košček kruha. Toda tu se spomni svojega pokojnega očeta; urno sklene, da ponese srebrnjak raje k mašniku, da bi isti bral sveto mašo za očetovo dušo. Kak blagoslov mu je donesel ta velikodušni čin, kaže njegovo poznejše življenje: postal je duhovnik, škof, kardinal, svetnik.

Ako si pa v resnici tako ubog, da svete maše ne moreš najeti, pa pomni sledeče: sveta Cerkev je tudi v tem oziru zate preskrbela; ukazala je vsem dušnim pastirjem, da morajo o praznikih in nedeljah maševati za svoje duhovnjane. Zato pa zahajaj take dni k sveti maši v svojo farno cerkev ter bodi zbrano in pobožno pri njej navzoč; tam opravlja mašnik sveto mašo tudi zate in v tvojo korist. Dobro pa tudi storiš, ako se mašnikom večkrat priporočaš, naj se te spominjajo pri najsvetejši daritvi. Mašnikovih prošenj Bog ne bo preslišal.

3. Deležni so posebnih sadov svete maše v veliki meri tisti, ki so navzoči pri sveti maši. Saj ti niso le gledalci tega presveteга opravila, ampak so sodarovalci, ki z mašnikom vred darujejo Bogu sveto Telo in Kri Kristusovo. Ta resnica je jasno izražena v besedah, ki jih po darovanju izreče mašnik obrnjen k ljudstvu: »Orate fratres«, t. j. »Molite bratje«, da bo moja in vaša daritev sprejeta ob Boga vsemočnega. Torej je presveta daritev, ki jo mašnik pri oltarju daruje, v nekem oziru tudi daritev vernikov, je njena last, njen dar ter bogoslužje, s katerim ti časte Boga. Odtod tudi vedno občevanje mašnika z ljudstvom, katerega zastopa mašni strežaj (ministrant). Zato se koj po povzdigovanju spominja mašnik »sveteга ljudstva«, ki z njim vred Bogu daruje »čist, svet, nedomadeževan dar.« Kaj praviš k temu, kristjan? Ali si o tem že kdaj pomislil? Zato glej odslej, da rad zahajaš k sveti maši; kedar pa si navzoč pri sveti daritvi, bodi vselej s pobožno molitvijo združen z mašnikom, pa boš postal deležen preobilnih dobrot svete maše. Spoznal boš vedno bolj, da najdeš v presveti daritvi celo morje milosti, ki je je Kristus zaslužil na križu, ter vso potrebno pomoč za časno in večno srečo. Prepričali te bodo bogati učinki že v življenju, posebno pa še v večnosti, da nisem pretiraval, ampak mnogo premalo in preslabo govoril o vsemočnosti najsvetejše daritve.

Sklepam z besedami Kristusovimi, s katerimi sem začel: »O, ko bi hotele, ve duše, spoznati dar božji,« ki je najsvetejša daritev. Kaka ljubezen božja je zakrita v njej! Saj nas hoče radodarni Bog po njej obogatiti s časnimi in večnimi blagodari. Zakaj so naša srca tako prepolna posvetnih misli ter tako navezana na svet! Ko bi znali prav rabiti sveto evharistično daritev, — ta dragoceni, skriti biser v njivi svete Cerkve, — kako bi bili kmalu bogati na vseh milostih. Spomnim vas drugih besedi Kristusovih: »Nebeško kraljestvo je podobno kupcu, ki išče dobrih biserov. Ko pa najde edini dragoceni biser, gre tja, proda vse, kar ima ter kupi tisti biser!« Ali poznaš ta biser, ali si ga že našel? O sveta evharistična daritev, ti dragoceni moj biser, našel sem te na oltarju; vredna si več kot vse drugo, saj obsegaš ti vse: »Po tebi so mi došle vse dobrote« (Modr. 7, 11). Zares solz je vredna naravnost nerazumljiva slepota in malomarnost mnogih kristjanov v ozir svete maše, ki razveseljuje nebesa in ohranjuje zemljo. Kako drugačni so bili prejšnji, posebno prvi časi krščanstva! Takrat so znali ceniti vrednost svete maše in svetega obhajila. Niso se plašili ječe, ne vezi, ne smrti. Sv. A v r e l i j a je hitela vsak dan po polnoči v rimske katakombe, da bi bila pri sveti maši ter prejela sv. obhajilo. Vedela je, kaj da jo čaka, ker je bil njen oče trdovraten

pagan. Toda bila je pripravljena dati za srečo svete maše in sv. obhajila svoje življenje in kri. Zgodilo se je: Ko oče opazi hčerkinu pota, jo v satanskem srdcu zgrabi za lase, vrže na tla, suje z nogami. Tira jo k sodniku. Ta ukaže, da se naj devica odpove sveti maši in krščanstvu. Ko se je pa junaško dekle stanovitno branilo, jo je dal sodnik bičati in naposled pribiti na križ. Kaj praviš, kristjan, k temu in mnogim enakim zgledom? Ali ne boš na sodnji dan spričo njih osramočen obmolknil? Poslušaj torej, kaj ti govori sv. škof Ciril Jeruzalemski: »Povej mi: ako bi ti kdo dal zlatih zrn, bi skrbno pazil nanje, da bi nobenega ne izgubil: sveta maša s svetim obhajilom« — tako je zaklical svojim katehumenom — »je dragocenejša kot zlato in vsi biseri.« Te besede veljajo tudi tebi. Glej torej, da po lastni krivdi ne zanemariš in ne opustiš nobene svete maše tudi ne ob delavnikih, najmanj pa še ob nedeljah. Ne zametuj tako dragocenega bisera, s katerim si lahko kupiš časnih dobrot ter naposled večni raj! Amen.

Fr. Rihar.

Zlatomašnik vernikom v čast, verniki zlatomašniku v veselje.

Na zlati maši čč. gg. Frančiška Dolinar, Henrika Dejak in Karla Klinar v Ribnici 3. avgusta 1913 govoril dr. Jožef Lesar.

V veliko čast si štejem, dragi rojaki, da vas morem danes s tega mesta nagovoriti. Slovesno praznujete god farnega patrona sv. Štefana, papeža in mučenca, ki je vodil čolnič sve-tega Petra v tretjem stoletju pod cesarjema Valerijanom in Galienom tri leta, tri mesece in dvaindvajset dni ter naposled za sveto vero glavo dal pod rabljev meč.

Obenem s to slovesnostjo pa obhajate še drugo slavnost. Vaš prečastiti gospod dekan - kanonik praznujejo namreč z dvema duhovnima sobratoma, sošolcema in ljubima prijateljema, zlato mašo, to je petdeseto obletnico nove maše. Obdaja jih »fratrum corona«, častiti krog starejših in mlajših duhovnih sobratov, ki so preč. gospoda dekana naprosili, naj slovesno praznujejo dan zlate maše, obdaja jih nekako tako, kakor opi-suje modri Sirah velikega duhovnika Simona, Onijevega sina, ko je obhajal službo božjo. (Prim. Sir. 50, 1 ss.)

Podobno slavnost ste starejši Ribničani doživeli 4. avgusta l. 1889., ko so rajni dekan-kanonik Martin Skubic obhajali zlato mašo in z njimi vred gospoda Anton Čibašek, nekdanji župnik v Škocijanu pri Turjaku, in Frančišek Arhar, beneficijat v Rep-njah, le s tem razločkom, da sta zadnja dva maševala ob 6. zjutraj, ob 10. pa sta oba azistirala pri slovesni sveti maši kanonika dekana.

Danes pa vidite kar tri zlatomašnike, ki bodo vsi obenem opravili daritev svete maše: pri velikem oltarju preč. gospod dekan-kanonik; pri oltarju Matere božje preč. gospod duhovni svetnik Henrik Dejak, ki so bili v Ljubljani rojeni, njih oče pa so bili v Otavicach, v ribniški fari, doma; pri oltarju sv. Janeza pa gospod od Nove štifte, katerih vam ni treba posebej predstavljati, ker jih vsi poznate. Vsi trije so si iz mladih let dobri prijatelji, vsi trije so z Ribnico tudi v tesnejši ali rahlejši zvezi. Prav je torej, da skupno in ravno v Ribnici obhajajo svoj zlati jubilej.

Malo duhovnikov učka petdesetletnico, odkar so imeli novo mašo; razna mučna dela in skrbi jim prej starejo telesne moči. Leta 1859. jeseni je bilo z našimi slavlenci vred 25 kandidatov sprejetih v semenišče. Izmed teh jih je leta 1863. v naši škofiji samo 13 šlo v dušno pastirstvo, med njimi današnjega zlatomašnika g. Karla Klinarja brat, kurat Leopold Klinar, ki so umrli pri Novi štifti in počivajo na pokopališču v Sodražici. Od teh 13 jih je leta 1888. praznovalo srebrni jubilej ali 25 letnico mašništva še 9. Zbrali so se bili pri g. kanoniku, poznejšem proštu dr. Kulavicu v Ljubljani. Drugi dan so šli na Brezje in na Bled, priporočiti se Materi božji. Od teh devet pa so samo naši trije slavlenci učkali današnji dan. Zato je prav, da se danes skupno zahvalijo troedinemu Bogu in da kličejo, kakor so klicali pred 50. in 25. leti: »K a k o l j u b i s o t v o j i š o t o r i, G o s p o d v o j n i h t r u m; m o j a d u š a h r e p e n i i n k o p r n i p o v e ž a h G o s p o d o v i h; m o j e s r c e i n m o j e m e s o s e r a d u j e v ž i v e m B o g u . . . B l a g o r j i m, k i v t v o j i h i š i b i v a j o, G o s p o d, h v a l i l i t e b o d o v e k o m a j« (Ps. 83, 2. 3. 5).

* * *

V dan zlate maše je zlatomašnik na prav poseben način povod veselja za krščansko srenjo; krščanska srenja pa na prav poseben način povod veselja za zlatomašnika. Tudi vi, predragi v Kristusu, se danes po pravici veselite, ko trije vse časti vredni in zaslužni gospodje zlatomašniki, ki so z vami kolikortoliko zvezani, obhajajo svoj zlati jubilej. Kakor je sv. apostol Pavel pisal Korinčanom: »M i s m o v a m v č a s t, k a k o r s t e t u d i v i n a m« (II. Kor. 1, 14) in Tesaloničanom: »V i s t e n a š a č a s t i n r a d o s t« (I. Tes. 2, 20), tako tudi jaz danes rečem: Gospodje zlatomašniki, ki jih pred seboj vidite, so v a m v č a s t, v r a d o s t i n v e s e l j e, k a k o r s t e t u d i v i n j i m v č a s t, v r a d o s t i n v e s e l j e. To misel prav ob kratkem preudarimo.

I. »M i s m o v a m v č a s t,« mi smo vam v radost in veselje, pravi apostol Korinčanom o sebi in drugih apostolih. Tudi vsak dober duhovnik je v čast in radost dobre krščanske

srenje, ker je njen velik dobrotnik. Da, poudarjam: velik dobrotnik je svoje fare, svoje srenje, ker je namestnik tistega, ki o njem beremo, da je »hodil okrog, dobrote deleč« (Dej. ap. 10, 38). Ta naš največji dobrotnik je včlovečeni Sin božji Jezus Kristus. Velik bolnik je ležal na zemlji. Zato je prišel vsemogočen zdravnik, usmiljeni Samarijan, zdraviti njegove rane (Prim. Luk. 10, 30—37). Brez Kristusa-Odrešenika bi bilo na človeškem rodu najgroznejše prokletstvo za čas in večnost. Po njem pa so blagoslovljeni vsi rodovi zemlje. Saj »v nikomer drugem ni zveličanja« (Dej. ap. 4, 12). Da pa lahko vsi ljudje postanejo deležni zveličanja, si je izbral apostole in njih naslednike, škofe in mašnike, ki naj delo odrešenja nadaljujejo do konca sveta. Njim veljajo besede Gospodove: »Kakor je Oče poslal mene, tudi jaz pošljem vas« (Jan. 20, 21). In apostol Pavel zahteva od Korinčanov, da naj o njem in njegovih sobratih apostolih vsak sodi, »da so Kristusovi služabniki in oskrbniki božjih skrivnosti« (Prim. I. Kor. 4, 1). In pri drugi priliki zatrjuje, da so apostoli »na mesto Kristusovo poslani, tako da Bog po njih opominja« (II. Kor. 5, 20).

Apostoli in njih nasledniki škofje in mašniki so namestniki Kristusovi, ko oznanjujejo besedo božjo in poučujejo resnice sv. vere; Kristusovi namestniki so, ko opravljajo daritev sv. maše in dele sv. zakramente; Kristusovi namestniki so, ko vodijo svoje ovčice na dobro pašo, jih varujejo grabežljivih volkov in so po zgledu dobrega Pastirja celo pripravljeni, dati zanje svoje življenje (Prim. Jan. 10, 14, 15).

Taki dobri pastirji so bili naši gg. zlatomašniki. Sicer so mi naročili, naj v pridigi nič takega ne navajam, kar bi jim bilo v čast in hvalo. Vsa čast in hvala, tako pravijo, naj velja Bogu, ki jih je žive ohranil in jih s toliko milostmi obsipal. Lahko pa trdim, da so vsi trije vedno ravnali po nauku prvaka apostolov sv. Petra: »Pasite božjo čredo, ki je pri vas, in pazite nanjo, ne prisiljeno, marveč prostovoljno, po božji volji; tudi ne iz umazane dobičkarije, marveč z voljnim srcem; tudi ne kakor bi od zgoraj doli gospodovali nad verniki, marveč kot zgled za čredo iz srca« (I. Petr. 5, 20 ss.). Ali hočete dokazov za mojo trditev?

1. Vprašajte Poljane nad škofjo Loko, kjer so bili gospod dekan Dolinar rojeni in kjer so 23. avgusta l. 1863. obhajali novo mašo. Vprašajte Belokranjce, katerim so v Dragatušu pri župniku Janezu Volčiču blagega spomina darovali prvence mašništva. Vprašajte sosede Laščane, kjer so bili kaplan skoro tri leta. Vprašajte Horjuljce, kamor so bili jeseni l. 1867. poslani v pomoč zlatomašniku Alešu Jerali, ki so umrli 4. decembra l. 1878., stari 86 let. Ne morem se znebiti misli, da so zato tudi sami dosegli milost zlate maše, ker so celih 11 let ljubeznivo

pomagali horjuljskemu gospodu očetu. Potem so pa še 18 let kot župnik modro in goreče vodili horjuljsko faro. O sv. Martinu l. 1896. so se preselili v Ribnico kot župnik in dekan. Kaj so vam bili teh 17 let, sami najboljše veste: pobožen mašnik, goreč pridigar, neutrudljiv izpovednik, priznan katehet, moder voditelj fare in dekanije. Kaj so storili za lepoto hiše božje v Horjulju in v Ribnici, koliko so svojim faranom z dobrim svetom pomagali v gospodarskem obziru, koliko ubožcem so pomagali, sami pa revni ostali, koliko solz zbrisali, sami pa v letoletni bolezni mnogo bolečin pretrpeli, tega — po njih naročilu — ne smem navajati. Zapisano pa je v knjigi življenja (Prim. Fil. 4, 3).

2. In gospod duh. svetnik Henrik Dejak? Tudi oni so po besedah apostola Pavla častno »izpolnili službo, ki so jo prejeli v Gospodu« (Kol. 4, 17). Ko so pri č. gg. uršulinkah v Ljubljani opravili novo mašo, so službovali kot kaplan na več težkih, hribovitih farah: najprvo na Dolih pri Litiji, potem v Radečah pri Zidanem mostu, v Boh. Bistrici, v Polhovem gradu in v Sori. Nato so bili štiri leta kurat v Budanjah in nazadnje 30 let kurat in župnik na Vrhpolju pri Vipavi. Dve leti sèm so v zasluženem pokoju v Ljubljani. V prostem času so se bavili tudi s podobarstvom in slikarstvom. Slikarskega čopiča tudi še do danes niso popolnoma odložili. Seveda je bilo tudi to njih delo namenjeno slavi božji.

3. In gosp. Klínar? Novo mašo so imeli na porcijunkulo, 2. avgusta l. 1863. pri č. oo. frančiškanih v Ljubljani, kjer so prej kot dijak skozi 9 let na cerkvenem koru peli in včasih tudi orglali. Kaplan so bili na Jesenicah in v Košani in potem 6 let kurat v Šturiji. Huda vročinska bolezen jih je prisilila, da so morali zgodaj v pokoj — brez pokoja. O Vseh svetih bo 39 let, kar so pri Novi štifti. Nov križev pot, nove orgle in marsikaj drugega priča o njih ljubezni in okusu za lepoto cerkve Matere božje pri Novi štifti. V dušnem pastirstvu pa so storili, kar jim je bilo mogoče. Ravnali so se vedno po opominu, ki ga je dal apostol Pavel svojemu ljubemu učencu Timoteju: »Oznani j besedo, ne nehaj, bodi prilično ali neprilično; prepričaj, prosí, svári z vsem potrpljenjem in učenjem« (II. Tim. 4, 6—8). V znamenju hvaležnosti sta jih odbora občin Ribnica in Sódražica imenovala častnim občanom teh dveh občin.

Po vsem tem, kar sem povedal o naših gg. zlatomašnikih, lahko nanje obračamo besede apostola Pavla, ki jih je zapisal o izrednih darovih, ki jih je Bog delil v prvih časih krščanstva: »Darovi so mnogoteri, Duh pa je eden; in službe so mnogotere, Gospod pa je eden; in dela so mnogotera, Bog pa je eden, ki dela vse v vseh« (I. Kor. 12, 4—6). Njemu slava vekomaj!

II. V dan zlate maše pa je tudi krščanska srenja povod veselja zlatomašniku. Kakor je pisal sv. Pavel

Filipljanom: »Ljubi moji in prisrčni bratje, moje veselje in moj venec« (Fil. 4, 1), in Tesaloničanom: »Da, vi ste naša čast in radost« (I. Tes. 2, 20), tako govore danes tudi naši gg. zlatomašniki vam: Vi ste naša čast, vi ste naše veselje!

1. V čast in veselje pa so verniki zlatomašniku, če Kristus v njih srcih, v njih dušah po veri biva; če se mlado in staro tesno oklepa Jezusa, Sina božjega, če rado prihaja k pridigam in h krščanskemu nauku, se ogiblje slabih družb in društev, se varuje slabih knjig in časnikov, če vera živi, kraljuje v družinah in posameznikih.

2. V čast in veselje so verniki zlatomašniku, če ne le živo verujejo, ampak tudi verno ali po veri živijo. »Večjega veselja nimam,« pravi učenec ljubezni, nego to, da slišim, kako moji otroci po resnici živijo« (III. Jan. 4). Po resnici ali po veri pa živijo, če se radi udeležujejo službe božje, zlasti daritve sv. maše, če pogosto prejemajo sv. zakramente, posebej sakrament sv. Rešnjega Telesa, če se trudijo za krščanske čednosti, za »vez popolnosti« (Kol. 3, 14), ki je ljubezen do Boga in do bližnjega, katero nam Jezus ukazuje v evangeliju današnje nedelje, rekoč: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči in iz vse svoje misli, in svojega bližnjika kakor sam sebe« (Luk. 10, 27).

3. V čast in veselje so verniki zlatomašniku, če se mu dajo lahko voditi, vedno se spominjajoč nauka apostola Pavla: »Ubogajte svoje predstojnike in bodite jim podložni; oni namreč bdé, ker bodo dajali odgovor za vaše duše, da bodo to veseli storili, in ne vzdihovaje; to bi namreč ne bilo dobro za vas« (Hebr. 13, 17).

4. V čast in veselje zlatomašniku je krščanska občina, če mu je vdana, zaupljiva in hvaležna; če je podobna galačanski občini, kateri daje najlepše izpričevanje apostol Pavel, ko pravi: »Niste se dali premotiti, da bi me zaničevali ali zametali; ampak kakor angela božjega ste me sprejeli, kakor Kristusa Jezusa. Izpričevanje vam dajem, da bi bili svoje oči izruvali in mi jih dali, ko bi bilo mogoče« (Gal. 4, 14, 15).

5. V čast in veselje zlatomašniku je krščanska občina, če ga spoštuje, če ima z njim v boleznih potrpljenje, če se zanj zavzema, ko ga svet zaničuje; če moli zanj, da setev, ki jo seje, pod vplivom milosti božje kalí požene, raste, cvete in bogat sad rodi.

Pradragi rojaki! Hvala Bogu! Vaša fara se lahko šteje med take fare, ki so v čast in veselje svojim duhovnim pastirjem.

To dokazuje že očetovsko ime, s katerim nazivljete svojega gosp. dekana-zlatomašnika; to dokazuje dejstvo, da so jih o priliki zlate maše štiri občine te fare imenovala častnim občanom; razen domačih občin jih je enako počastila tudi sódraška občina; to dokazuje Marijina družba, ki jim je v znak hvaležnosti poklonila primeren dar; to dokazuje tudi današnji dan, današnja slavnost, ki ste jo priredili. Hvala vsem tistim, ki ste se zanjo trudili!

* * *

Običajno dajemo novomašniku ob novi maši na glavo ali na roko zelen venec. Zlatomašniku gre zlat venec. Neke vrste zlat venec — zlato zvezdo — so ob današnji priliki gosp. kanoniku-dekanu v dokaz hvaležnosti poklonili duhovniki, ki so bili v tej fari rojeni ali so bili z njimi v službeni in prijateljski zvezi. Ako tudi podrobneje ne govorim o raznih kronah, redovih in odlikovanjih, ki so jih naši gg. slavljenci v svojem življenju dosegli, jih nosili in jih še nosijo, spomniti pa vendar moram na nek drugi venec, na neko drugo krono, ki naših zlatomašnikov še čaka. O njih govorita prvaka apostolov. Sv. Peter govori o vencu slave: »Ko se bo prikazal nadpastir, boste prejeli nevenljivi venec slave« (I. Petr. 5, 4). Sv. apostol Pavel pa spominja krone pravice. »Čas moje ločitve je blizu« (II. Tim. 4, 6—8), tako govori. »Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, ki mi jo bo dal tisti dan Gospod, pravični Sodnik; pa ne le meni, ampak tudi vsem, kateri ljubijo njegov prihod.«

Zmagovalcem v tekmah so pogani ovenčali glave z venci iz lavorovih listov, smrekovih vejic ali venljivih cvetlic. Zvesti kristjan pa prejme nevenljivi venec večne slave.

Poseben venec pa bodo dosegli na onem svetu zvesti duhovniki, ki na tem svetu niso samo učili, ampak to, kar so druge učili, tudi sami izpolnjevali. Taki bodo prejeli dvojni, da, celo trojni venec: venec mučenštva po svoji ljubezni do neumrljivih duš, venec devištva po vedni čistosti, venec učenštva kot učitelji vernikov na poti zveličanja. Tisti, »ki so bili učeni, — pravi prerok Daniel, — se bodo svetili kakor svetloba neba; tisti pa, ki so jih veliko podučevali v pravici, kakor zvezde na vse večne čase« (Dan. 12, 3).

Tak trojni venec smejo pričakovati tudi naši gg. zlatomašniki. O, kakšna blaženost bo to! Kakšno blaženost bo občutilo srce zveličaneга duhovnika, ko mu bo ob ločitvi z zemlje usmiljeni Zveličar podal roke v objem, da bo smel, kot učenec ljubezni, počivati na njegovih prsih, in mu bo govoril: Pridi, »dobri in zvesti služabnik! Kersibil v malem

z vest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda!» (Prim. Mat, 25, 14—23.) Kakšne blaženosti bo prevzeto njegovo srce, ko bo zazrl mili obraz Kraljice angelov in svetnikov, mili obraz usmiljene Matere, ki mu je bila tolažba in varstvo v življenju in ob smrtni uri! Kakšna radost ga bo prešinjala, ko bo zazrl kore angelov in svetnikov, ki svete himne vse lepše prepevajo kakor so jih svojčas na zemlji prepevali z zlatomašnikom Karlom Klinar njegovi prijatelji Leopold Klinar, Jožef Belar in Jernej Zupančič. Tam je sladki počitek tistih, ki se vračajo po trudapolnem romanju v solzni dolini v pravo domovino!

Preč. gg. zlatomašniki! Predragi verniki! Upajmo, da bomo sodnji dan pred obličjem našega Gospoda Jezusa Kristusa eden drugemu v čast in veselje. Upajmo, da bomo mi duhovniki tisti dan ob desnici Sodnikovi zagledali vse tiste, ki smo jim bili na tem svetu učeni in vodniki. Upajmo, da bomo mogli reči božjemu Sodniku: »Glej, tu so otroci, ki si nam jih v varstvo izročil, nobeden se ni izgubil.« In Bog daj, da bi tudi vi mogli reči: »Glej, to so naši očetje, ki si nam jih dal, bili so nam zvesti očetje!« Amen.

Duhovnik — prijatelj svojemu ljudstvu.

Na novi maši č. gosp. Janeza Ev. Burnika v Komendi, 20. julija 1913, govoril prof. dr. Mihael Opeka.

Preljubi v Gospodu! Lep je današnji dan. To solnce božje, ki nam ga je pripeljalo, se zdi kakor veliko božje oko, ki gleda danes posebno milostipolno na nas. Prelepo nedeljo smo učakali. Vse drugače pojó danes zvonovi kakor drugekrati; in naša srca so vsa bolj ginjena in povzdignjena proti nebesom kakor druge Gospodove dni. *N o v o m a š n i k a i m a m o.* Pred malo več kot 23 leti so ga prinesli, revno dete, k temu krstnemu kamnu; pred 13 leti je, nedolžen otrok, tukaj prvokrat pristopil k mizi Gospodovi; velikokrat je pozneje kot mladenič v tej svoji farni cerkvi klečal in molil; danes pa smo ga, mladega moža, slovesno spremili pred oltar Gospodov, da kot njegov maziljenec, posvečen duhovnik, prvokrat daruje Bogu najvišji dar hvale in zahvale, prošnje, zadoščenja in sprave. — Velike reči so to. Kaj je vse bilo, preden je napočil današnji dan! Koliko misli v glavi, koliko skrbi v srcu! Veselje in žalost. Dosti dela in truda. Strah in upanje —; boji: o, tudi težki dušni boji! Nobeno mlado življenje se še ni Bogu posvetilo brez bojev, nobeno mlado srce še ni bilo darovano Gospodu v žgalni dar, da ne bi bilo prej krvavelo pod udarci izkušnjav. Skoz križ se pride k luči, skoz

ogelj je treba iti do zmage! Resne reči so to. — Toda, preljubi —, meni se zdi, da se Vam danes nič kaj noče premissljevati te vrste resne reči. Vaša srca koprne danes samo po veselju; s samim velikim in svetim veseljem bi hotela biti napolnjena z obilno, z navrhano mero. Zakaj novomašnik, danes slavljeni in povišani, on je Vaš: Vaš rojak, Vaša kri in — Vaš prijatelj.

Vaš prijatelj. Pri tej besedi se moram ustaviti. Kaj je resnično ta novomašnik Vas vseh srčni prijatelj? Resnično, Vas vseh. In če ne drugače, že zato, predragi moji, poslušajte: že zato, ker je vsak mašnik, vsak duhovnik velik, največji prijatelj svojemu ljudstvu. Prepričan sem: če boste to resnico prav dobro razumeli, bo popolno Vaše današnje novomašno veselje.

* * *

Prijatelj je tisti, kateri nam dobro hoče in dobrote izkazuje. Ne bom govoril o tem, kako izkazuje vsak dober duhovnik svojemu ljudstvu časne, zemeljske dobrote. Iz ljudstva vzrastel, mora imeti in ima srce za ljudstvo. Iz ljudstva vzrastel, pozna veselje, šalo in smeh svojega ljudstva — pozna pa tudi njegove bridkosti in bolečine, njegove skrbi, nadloge, stiske njegove. Vé, kaj je pomanjkanje in revščina (saj je bil sam rojen največkrat pod slamnato streho), vé, kaj so nesreče in slabe letine, kaj pičli zaslužki, vé, kaj je bolezen, kaj žalost, kaj krivica, kaj smrt . . . Vse vé in vse občuti s svojim ljudstvom, in ker občuti, tudi pomaga, kjer more, tolaži, kjer pomagati ne more. O preljubi, nič ne bom hvalil in poveličeval, ampak resnico je tudi treba včasih povedati: Samo v božji veliki knjigi, ki ni tako brž popisana, samo tam notri stoji zapomnjeno, koliko časnih dobrot so že storili duhovniki ljudem: koliko lačnih so nasitili, koliko nagih oblekli, koliko žalostnih so potolažili, koliko slabih podprli, koliko preganjanih so obranili, koliko krivice ustavili, koliko zatiralcev so ponižali . . . Tam gori je zapomnjeno, pa tudi poštena zgodovina vé to povedati: koliko nevednih so duhovniki že podučili, koliko velikih mož so človeštvu vzgojili, koliko omike in izobrazbe so svetu dali . . . Samo tam gori stoji zapisano, v večnih božjih bukvah: koliko duhovnikov je za časni blagor svojega ljudstva darovalo in daruje vse — svojo mladost in veselje, svoj počitek, svoj denar, svoje delo, velikokrat svoje zdravje, svoje dobro ime — življenje celó — vse . . . O, ne recite: Niso vsi taki! Niso vsi taki, ampak ogromno število jih je; kateri pa niso, tisti niso po Srcu božjem; kateri ljubijo složno življenje namesto trpljenja svojega ljudstva, kateri ljubijo svoj denar namesto revščine svojega ljudstva, kateri ljubijo svoje časti namesto ponižanja svojega ljudstva — tisti so tatovi in razbojniki, ki so se prikradli v svetišče Gospodovo, zato pa bodo enkrat pravično in strašno sojeni!

Toda o vsem tem nisem nameraval govoriti. Naj bodočasne dobrote, ki jih deli duhovnik svojemu ljudstvu, kjer že hočejo. Navsezadnje ni postavljen duhovnik svetu v časni blagor. Kaj pa? »Za take nas imej človek« — pravi apostol — »za služabnike Kristusove in delivce nebeških skrivnosti.« Da, da — nebeške skrivnosti, božje darove, nadnaravne blagre in milosti, te deli vsak duhovnik svojemu ljudstvu, in če je tudi najnevrednejši. In zdaj, preljubi, si oglejte natančno tega svojega velikega prijatelja!

Človek se rodi na svet. Čemu se je rodil v življenje? Ali je to življenje kaj vredno? Ali bi ne bilo bolje človeku, da ne bi nikdar zagledal te solzne doline? Ali ni prišel samo trpet na telesu in na duši, trpet nekaj let, zato da bo nazadnje umrl in se povrnil v nič, iz katerega je bil vzet? ... O, ne tako! Glej, novorojenega otroka nesejo v cerkev k duhovniku. In duhovnik ga krsti in v sv. krstu zasadi v dušo korenine vere. »Ali veruješ v Boga Očeta, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje?« — »In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega, kateri je bil rojen in je trpel?« — »In v Svetega Duha, v sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov, odpuščanje grehov, vstajenje mesa in večno življenje?« ... »Verujem. Verujem!« se glasi odgovor in v zakramentu vzkali v duši vera.¹ Tista vera, ki je luč iz nebes v temo te zemlje. Vera, ki pove, da je človek od Boga in za Boga ustvarjen; da Bog ta svet vodi in vlada; da trpljenje te zemlje ni nič v primeri z veseljem, katerega oko ni videlo in uho ne slišalo in nobeno srce ne občutilo, ki ga je Bog pripravil tistim, kateri njega ljubijo; ki ga je Bog pripravil nam vsem, zakaj za nebesa nas je vse Bog Oče ustvaril, Bog Sin odrešil, Bog Sveti Duh posvetil. Zemlja je samo kraj poizkušnje, naša domovina je tam onkraj groba, v srečnih večnih nebesih ... O, tako pač, tako se izplača živeti! Tako se izplača tudi trpeti na zemlji! O sveta, o tolažbe polna vera, ki jo duhovnik zasadi v naše srce koj, ko na svet pridemo, ki nam jo duhovnik oznanja celo življenje, ki jo goji in ji priliva, da nikoli ne ugasne pred nami ta luč. O, ali ni duhovnik naš velik prijatelj, ko nam z lučjo vere skozi to revno življenje sveti proti nebeški domovini?

Da, toda pot proti nebeški domovini, dasi jasna in svetla po veri — je težka. Ozka je pot in tesna so vrata, ki vodijo v življenje. In mi smo slabi, izkušnjava in strastem podvrženi. O, treba je moči, treba je neprestano nebeške pomoči, milosti. Glej, prinaša jo prijatelj duhovnik. Otrok dorašča; prve izkušnjava mu stopajo nasproti, prvi sovražniki zveličanja: najrajši bi mu izrvali iz srca kali vere — potem se gotovo pogubi. Duhovnik vzame otroka v svoje varstvo. Natanko ga pouči v sveti veri, globoko mu jo vcepi v srce. Potem pa pelje otroka

¹ Tu in na nekaterih naslednjih mestih cf. Hettinger: Das Priestertum der kath. Kirche, str. 7. nsl.

k škofu, višjemu pastirju in čuvarju duš. In škof mu položi roko na glavo v sv. birmi, da pride nanj Sveti Duh — Duh modrosti in umnosti, Duh sveta in moči, Duh učencosti in pobožnosti in strahu božjega. Mazili ga škof za vojščaka Kristusovega, ki bo svojo vero, katera je začetek in korenina zveličanja, stanovitno pričal in po njej živel... O mladi vojščak Kristusov, zdaj se pač nikogar več ne bojiš v boju s sovražniki zveličanja! Nikogar ne! ničesar ne! — Če bo le zmerom zadosti hrane, če bo le zmerom kruha zadosti, da ne opešajo moči, ki so ti bile vlite v zakramentu sv. krsta in sv. birme! Da, da — to je edina nevarnost za oblegane hrabre junake v vojski: če zmanjka hrane... Nič bati! Glej zopet prijatelja duhovnika, kako deli neprestano nebeški kruh v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Vsem ga lomi: revnim in bogatim, nevednim in učnim, starim in mladim. O prelepi dan, ko pelje duhovnik mlade vojščake Kristusove prvokrat k bogato obloženi mizi Gospodovi! Ali Vam je pred očmi ta ginljivi prizor, moji dragi, ali se ga še spominjate iz svojih lastnih davnih srečnih let? Kakor bela jagnjeta okrog pastirja so zbrane nežne otročje dušice okrog svojega duhovnika. Zvonovi zapojó in zastave zavihrajo, in bela jagnjeta, vsa svatovsko oblečena, hite za svojim pastirjem, svojim prijateljem v hišo božjo, pred tabernakelj, k obhajilni mizi... O srečni otroci! Čigavi ste vi, odkod ste, da ste tako blagoslovljeni? To so otroci krščanskih staršev. Duhovnik jih je ljubil, preden so bili spočeti: takrat že jih je ljubil, ko je pred oltarjem blagoslavljal čisto ljubezen njihovih roditeljev, ko je klical milosti sv. zakona na njihove zveze, zato da bi na posvečenih drevesih poganjale blagoslovljene mladike... O srečni otroci! Čiste in svete jih pelje duhovnik prvokrat v naročaj Njemu, ki je vir in morje vse svetosti. Odpre se tabernakelj, bogata zakladnica za vse, ki so lačni nebeškega darú, in duhovnik deli nebeški kruh tem mladim dušam s tresočo roko, s solzami v očeh, z molitvijo v srcu. »Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa ohrani tvojo dušo za večno življenje!« O, da bi nobeno teh nedolžnih jagnjet nikdar ne padlo v žrelo volku, hudobnemu duhu! da bi nobena teh nežnih duš ne odpadla od Kristusa — z grehom!

Toda oh — gorje! Greh se vali po svetu kakor strašna blatna reka. Koga ne dohiti? Koga ne zajame? Človek greši, smrtno greši, star in mlad, pade v reko greha, se oblati in omaže, da je gnusoba v očeh vsesvetega Boğa. Z grehom pa je izgubljeno vse, kar je največjega, najdražjega: milost božja, prijateljstvo božje, vsa zasluženja dobrih del, nebesa so izgubljena, pekel reži nasproti. Zato pa tudi ni več miru v srcu in sreče ni več... Črv gloje noč in dan — strašna huda vest. O nesrečni grešnik! Kaj naj počne? Kam naj se podá? Kdo mu povrne izgubljeni raj v duši? Kdo mu dá nazaj sveti mir božji, kdo ga naredi zopet otroka božjega, čistega, brezmadežnega?

Ali ga ni prijatelja, ki bi odvezl butaro greha, ki bi mu oznanil odpuščanje božje in spravo? O je, en sam je — duhovnik je. K duhovnikovim nogam se vrže grešnik v zakramentu sv. pokore, in duhovnik ima srce zanj, kakor oče za izgubljenega sina, duhovnik ima tolažbo zanj, ima zanj solzo usmiljenja. »Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni!« Duhovnik ima to božjo, neizmerno oblast: zato odvzame grešniku njegov greh in ga skriva v presvete rane Jezusa Kristusa, ki je za grešnike trpel in umrl, ki je večni spravi dar za grehe sveta. V morje neskončnega božjega usmiljenja potopi duhovnik vse, tudi največje hudobije in dá grešniku nazaj oblačilo milosti, poljub mirú mu pritisne na čelo, kakor svetopisemski oče izgubljenemu sinu, in na roko mu dene zopet prstan prijateljstva božjega. »Zaupaj, sin, hči — tvoji grehi so ti odpuščeni! Pojdi v miru!« O sladka beseda, o srečna duša grešnikova, kateri velja!

Glejte, preljubi, to je duhovnik, to je vsak sleherni mašnik, delivec nebeških skrivnosti. Kot najboljši prijatelj svojega ljudstva hodi z vsakim posameznim človekom skozi življenje: luč deli in moč in spravo z Bogom. Celó življenje. In kaj naj rečem o tisti grenki, grozni uri, ko se mora človek posloviti od sveta. O smrt, strašen je tvoj spomin! Kako se trese človek pri misli nate! Kako trepeče srce, ko se spomni groba. — Toda zastoj! »Človeku je določeno enkrat umreti in potlej je sodba« ... O smrt! o sodba! Najpogumnejšemu upada pogum, najmočnejšega izpreletava mraz, ko pogleda dol v dolino smrti, kamor je treba iti in kjer preži na dušo satan in vse moči teme ... Boječe se ozira bolnikovo oko okrog smrtné postelje. Ali ni prijatelja? nikogar ni, ki bi ga zdaj tolažil? ki bi bil zdaj pri njem, ko izginja izpred oči vse posvetno, ko že škripljejo vrata večnosti? O, ne obupuj, siromašni bolnik: že gre tvoj prijatelj, že gre. Daleč je slišal tvoj obupni klic na pomoč: v temni noči ga je slišal — in zdaj hiti ... po samotnih gorskih potih hiti, po stezah, mimo prepadov, v burji, dežju in snegu hiti in ti nese nebeške tolažbe. O, je že tu. — »Mir bodi tej hiši!« Kako se razjasni obraz bolniku, kako se razveseli revno, trpeče srce. In duhovnik se približa smrtni postelji ... Še enkrat prižge pred bolnikovo dušo luč vere, še enkrat mu govori besede odpuščanja in sprave, še enkrat okreпча človeka s Kruhom močnih in v zakramentu sv. poslednjega olja ga zavaruje proti zadnjim izkušnjavam hudobnega duha. — In potem poklekne in moli: »Odpotuj, krščanska duša« ...

Glej prijatelja duhovnika! In potem te še spremi na zadnji poti in križ naredi še nazadnje čez tvoj grob, preden se loči. O vi vsi zapuščeni in osiroteli, vi otroci brez staršev, ve vdove brez mož, vi očetje in matere, ki žalujete po sinovih in hčerah, ali veste, zakaj naredi duhovnik ta zadnji križ čez mrtvega?

Zato, da je tudi tu na grobeh, kjer je konec časnega, še vaš tolažnik, hoteč vam zaklicati v tolažbo:

Da križ nam sveti govori,
da vid' mo zopet se nad zvezdami!

In da se tem bolj gotovo in resnično vidimo, da gotovo ne bo zastoj nad nami luč vere in moč zakramentov, glej duhovnika pri oltarju, kako daruje in moli dan na dan za žive in mrtve, da se razlivata blagoslov in milost nad vse, kar je ustvarjenega... O resnični prijatelj svojega ljudstva!

* * *

Dovolj je, moji dragi. Takoj končam. Samo še dve, tri besede. Novomašnika imamo. Zopet enega velikega prijatelja krščanskega ljudstva več. Zahvalimo se Bogu zanj. Vi vsak v svojem srcu, jaz tukaj slovesno in na glas.

O Bog, čigar usmiljenja ni števila in čigar dobrote je neizmeren zaklad, jaz se ti zahvalim za tega novega mašnika iz globočine svojega srca.

Zahvalim se ti zanj v imenu svete Cerkve, ki tako zelo potrebuje delavcev, zakaj žetev je velika, delavcev malo.

Zahvalim se ti zanj v imenu našega slovenskega naroda: zmerom je naš narod spoštoval v duhovnikih poslanca božje in svoje prijatelje.

Zahvalim se ti zanj v imenu te fare: kakor nevesta ženina, tako je čakala ona njega, da se združi z njim pred Gospodom v prvi daritvi.

Zahvalim se ti zanj v imenu njegovih sorodnikov, brata in sester: on ni samo njihov prijatelj, on je njihov ljubljenec.

Zahvalim se ti zanj v imenu močne ljubezni očetove: misel na ta novomašni dan je očetu krepila žuljave roke za delo, spomin nanj mu je otiral potne srage z lica.

Zahvalim se ti zanj v imenu mehkega srca materinega: od sreče nemara tudi ona govori danes kakor Simeon: »Zdaj pusti, o Gospod, svojo služabnico v miru, ker moje oči so videle tvoje usmiljenje!«

Zahvalim se ti, o Bog, za tega novomašnika v imenu tistega krščanskega ljudstva, med katerim bo deloval: *Salvum fac populum tuum, Domine — osreči, zveličaj, o Gospod, tisto ljudstvo po tem novem mašniku!*

Mi te hvalimo zanj. *Te Deum laudamus, te Deum laudamus. — Amen.*

Pogled na slovstvo.

1. **Psalmi et cantica Breviarii** explicata in ordine ad recitationem Breviarii auctore Ach. V a n d e r H e e r e n, in majori seminario Brugensi s. scripturae professore. (Brugis — Carolus Beyaert) 1913. LXXXII + 372.

Ta knjiga je izšla letos kot zvezek zbirke: *Commentarii Brugenses in S. Scripturam*. Take knjige smo v resnici potrebovali. Imeli smo sicer druge razlage psalmov, predvsem Thalhoferja, a dvojno hibo so imele: bile so preostare, to se pravi: v eksegezi zaostale, brez ozira na to, da so mogle vpoštevati le stari brevir; vrhutega — in to nas je najbolj odbijalo — so bile preobširne. Tako se je morda dobil duhovnik, ki je čez trideset let molil svoj brevir, pa bi ne bil znal razložiti verza: »*Tecum principium in die virtutis tuae*«. Zato je pričujoče delo neprecenljive vrednosti. Psalme (in cantica) razlaga pisatelj takole: Vsaka stran v knjigi je razdeljena v dva dela: na levi strani stoji tekst vulgatin z drobnim tiskom, na desni je latinska parafraza. Kjer se parafraza loči od vulgate, je tisk ležeč. Pod črto so opombe, ki se nanašajo na hebrejski tekst. Tako pravzaprav ni treba čitati drugega nego parafrazo in smisel se odpre. Spredaj je pridejana vsakemu psalmu kratka dispozicija. V uvodu svoje knjige razpravlja pisatelj na 82. straneh zelo razumljivo o zgodovini psalmov, o njih tekstu, nauku in smislu; o poeziji Hebrejcev in posebno spretno v hebraizmi, graecizmi in latinizmi v psalmih. Če človek sede k temu čitvu, se v resnici ne more ločiti, tako je zanimivo. Avtor je žrtvoval celo lepoto latinskega jezika, da bi nas mogel umljuditi v psalme. Kako vse drugače se moli brevir, če človek psalme tudi razume! Kaj si n. pr. moreš posebnega misliti, če bereš: *Mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus, mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo!* A če veš razlago, se iz srca zadiviš krasoti te božanske poezije in ne moreš si kaj, da bi ne študiral naprej. Avtor se opira na najboljše katoliške razlagalce psalmov, tako da je vseskozi v resnici zanesljiv. Res bi se kako temno mesto dalo morda jasneje razložiti (n. pr. ps. 121, 3: *cujus participatio ejus in idipsum*), a vendar ni zapisal ničesar brez razloga. Sploh se vse delo bere kakor prijetna povest; ko knjigo odložiš, pa veselo priznaš: *Non in vanum laboravi.* J. Š.

2. **Kleiner Katechismus** der kathol. Religion für das Erzbistum Freiburg. Auf oberhirtl. Anordnung. Mit 20 Bildern: 4 Vollbilder und 16 Textbilder. 12° (X+54). Vez. v polplatno K — 30.

3. **Katholisches Religionsbüchlein** für die unteren Klassen der Volksschulen des Erzbistums Freiburg. 12° (160 str.). Vez. v polplatno K — 54.

4. **Mittlerer Katechismus** der kathol. Religion für das Erzbistum Freiburg. Auf oberhirtl. Anordnung. Mit 43 Bildern: 6 Vollbilder, 37 Textbilder. 8° (XIV+172). Vez. v polplatno K — 60.

5. **Erklärung der Katechismus-Bilder** für die Diözesen Freiburg und Rottenburg. Von Joseph Schwarz, Pfarrer. Mit 45 Bildern. Mit einer Einführung von Dr. Paul Wilhelm von Keppler, Bischof von Rottenburg. 8° (XII+140). Cena broš. K 2'16, vez. v polplatno K 2'64.

Tu navedene knjige uvajajo v šole imenovanih dveh škofij katekizme s slikami. Kdo bi ne pozdravil z veseljem namero, da se učne knjige veronauka ilustrirajo. Če so šolske knjige drugih učnih predmetov včasih tako krasno s podobami opremljene, mora biti katehet skoro žalosten, ako nima primernih podob za nauk vseh nauk. Seveda moram takoj omeniti, in mislim, da mi bo vsakdo pritrdil, da je združeno z mnogimi težavami, dobiti pedagoško, katehitično in umetniško primernih slik za katekizem. Dočim treba za druge predmete samo fotografičnega aparata (celo za naravoslovje), stavi veronauk umetniku vsebinsko in oblikovno najvišje naloge.

Kako so rešile ilustracije zgoraj navedene knjige to nalogo? Na zadnjem mestu navedena knjiga je komentar novih katehitičnih slik. Vsebuje

vse ilustracije, ki so bile izvršene za katekizem, njih razlago in uvod škofa dr. Pavla Viljema Keppler, ki je že mnogo storil na polju krščanske umetnosti in estetike.

Uvod škofa Kepplerja je programatičen. V kolikor navaja načelno stran ilustriranja šolskih knjig verouka, predvsem katekizma, je nepobiten, podpisemo lahko vsako besedo. V tem uvodu je tudi govor o težavah za primerne ilustracije, o umetniku, ki je izvršil ilustracije in o načinu izvršitve.

Ilustrator je Jožef Jurij Amrhein, ki je po dovršeni svoji slikarski izobrazbi v Florenci, Monakovem in Parizu postal duhovnik. Šele pokoj v letih starosti ga je privedel nazaj na umetniško delovanje — ilustriranje katekizma. Duhovnik in umetnik je gotovo idealna moč za tako delo. Poglejmo slike. Izmed 45 ilustracij je šest celostranskih in predstavljajo: dvanaestletnega Jezusa v templju, Kristusa na križu (alegorija sedem svetih zakramentov), Kristusa in apostola Tomaža, vice, poslednjo sodbo, Marijo kraljico sv. rožnega venca. Druge slike so v manjšem formatu, precej jih je celo v vinjetah, in so biblične, liturgične, zgodovinske in svetniške, alegorične in simbolične, nekaj jih je krajinskih, n. pr. Betlehem, Jeruzalem itd. Na slikah je marsikaj lepega in sem prepričan, da jih je umetnik risal s srcem in veseljem. Ali vendar je moja sodba, da delo vobče ni uspelo, da daleč zaostaja za izvršljivimi ideali. Najprej je že a priori težko misliti, da bi imel starček (umetnik je dovršil leta 1862. gimnazijo), ki je prekinil za dolgo let umetniško delovanje, dosti stvarilne moči za tako težko delo. Zato je umeti, da je marsikaka slika slabotna in da večina ne presega navadnega srednje dobrega knjižnega okrasja. To pa ne more biti namen ilustracij za katekizem. Pokrajinske slike so pa že tako majhne, da ni mogoče z njimi nič začeti. Res je, da je vsak začetek težak in da bo mogoče polagoma stvar bolje urediti, ali zdi se mi, da se te slike ne bodo obdržale in da jih bo treba skoro vse nadomestiti z boljšimi. Kje so ostali moderni boljši umetniki nemški, n. pr. Schumacher, Fugel i. dr., da jih niso k delu za katekizem pritegnili? Morda je bilo denarno vprašanje vzkrok.

Ker se splošno izraža želja, naj bi se tudi pri nas ilustriral katekizem, naj izrečem nekaj misli. Poizkus na Nemškem nam more biti v dober pouk. Moj opomin bodi predvsem: Ne prezreti umetniške strani in estetične vzgoje pri ilustriranju. Resnična umetnost naj podpira kateheta vsebinsko in metodično. Težko bomo dobili moža, ki bi bil versko tako izobražen in poleg tega v resnici umetnik, da bi bil zmožen za tako delo. *Experientia iam docuit*. S slabim se zadovoljiti, ker trenutno ni dobiti boljšega, bi ne bilo prav. Popolnoma napačno je namreč misliti: za otroka bo že, čeprav je bolj naivno in manj popolno. Nasprotno: kar naj bo za otroka dobro, nad tem mora imeti vsakdo, tudi odrasli, izobražen človek veselje in estetični užitek. Saj mora dobiti otrok po slikah trajnih vtisov. Jaz mislim, da bi se bilo v ta namen treba ozreti v zgodovino krščanske umetnosti in tam izbrati, kar je primernega za otroško dušo in hkrati porabno za katehetski pouk. To ne velja le za biblično zgodovino, ampak tudi za ostali verski nauk: katekizem, liturgiko, cerkveno zgodovino. Za biblijsko geografijo so pa primerne jasne fotografije ali dobre, dosti velike risbe po fotografijah. Tudi simboličnih in alegoričnih slik bomo našli primernih pri krščanskih umetnikih. Težko bi bilo odgovoriti, ako bi kdo urgiral ilustriranje liturgičnih funkcij kot takih. Kako težko je tu zadeti bistveni trenutek jasno in določno. Ali je to sploh potrebno? Da se šolski otroci navadijo s pridom se udeleževati službe božje, zlasti svete maše, ima katehet drugih in boljših pripomočkov. Pač pa bi bilo večjo skrb obračati na liturgične predmete, n. pr. cerkvene stavbe, sveta oblačila, posode, kipe, slike itd. in pri tem ne zanemariti domačih cerkvenih spomenikov. **J. Dostal.**

6. Tiskovine za Evharistično apostolslvo (gl. Duh. Past. 1913. str. 436 in 437) ima vedno na razpolago uredništvo »Duh. Pastirja«.